

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadási felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

XIX. tenyészállatvásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület díjazással egybekötött XIX. tenyészállatvásárját 1902-ik évi márczius 22. és 23-ik napjain tartja Budapesten a „Tattersall részvénytársaság“ istállóiban (szemben a Keleti pályaudvarral).

A vásár díjazási céljaira dr. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter 6000 korona államségélyt engedélyezett, ezenkívül még rendelkezésre áll a Budapest székesfőváros által ugyanily célra adományozott 1000 korona is.

A tenyészállatvásárral kapcsolatosan gép- és eszközkiallítás is tartatik.

A február hó 28-án lejárt bejelentési határidő márczius hó 15-ig meghosszabbított, mely idő után érkező bejelentések nem fognak figyelembe vétetni.
A rendező-bizottság.

Darányi tárczája.

Nem tévedünk talán abban, hogy a földmivelésügyi tárcza most kezdődő tárgyalása élénk és tartalmas lesz két oknál fogva is. Reméljük ezt először azért, mert a közgazdasági problémák uralkodók s valamennyien érezzük súlyát a szociális kérdéseknek, melyekre nézve bőszéges megnyilatkozási tér nyílik a földmivelési vita keretei között. De agrárállam lévén, a legtöbb gyakorlati érdek Darányi tárczájából szolgálható ki és a legtöbb gazdasági érdeknek bőven akad hivatott szószólója, kivált az új képviselők között.

Ezek bizonyára nem fognak késni tapasztalatainknak és kívánságainak előadásával, annyival is inkább, mert Darányi miniszter az okos beszédet meghallhatja és szívesen honorálja.

Hetedik esztendeje földmivelésügyi miniszter Darányi és népszerűsége évről-évre fokozódott. Népszerűségével együtt nőtt költségvetése is. 1895-ben mikor átvette a tárczát, ennek rendes kiadása 33 millió koronát tett ki, ez a kiadás egy millió koronával lépett túl a bevételeken. A folyó évre már 46 millió korona a rendes kiadások előirányzata, a miniszternek tehát 13 millió koronával több pénzeszköz áll a rendelkezésére. A kincstár tulajdonképeni megterhelhetése mégis mindössze 7 és fél millió korona, mert a tárcza emelkedett bevételei 38 és fél millió K.-t tesznek ki. Darányi nemcsak kiadásait emelte, de tárczája bevételi forrásainak fejlesztésével egyúttal jelentékeny fedezetről is tudott gondoskodni. Örömmel látjuk Darányi produktív képességének érvényesülését, mert sok olyan feladat megoldását várjuk tőle, melyeket a rendelkezésére bocsátott pénz-erő emelkedése nélkül elintézni nem lehet.

Az 1902-ik évi költségelirányzat kiadásai főbb ágazatokként következőleg oszlanak meg, kerekszámokban:

	korona
1. Központi igazgatás	1.034,000
2. Erdészet	13.178,000
3. Kincstári és ménesbirtokok	6.825,0 0
4. Állami lötenyészintézetek	6.580,000
5. Állategészségügy	2.109,000
6. Állattenyésztés	2.382,000
7. Halászat	106,000
8. Szőlőszet s borászat	611,000
9. Kertészet	532,000
10. Selyemtenyésztés	5.211,000

	korona
11. Víz s folyamgazdaság	2.370,000
12. Mezőgazd. szakoktatás	2.382,000
13. Különböző gazdasági ágazatok fejlesztése	1.157,000
14. Kísérletügy	495,000
15. Munkástügy	430,000

Közelebbről vizsgálva az itt csoportosított költségelirányzatot, kitűnik, hogy a kiadás oroszlánrészét a szorosan vett mezőgazdasági adminisztráció gépezete nyeli el. A mezőgazdasági közigazgatást Darányi rendkívül fejlesztette s erre szükség is volt, mert Darányinak nemcsak az egyre szaporodó mezőgazdasági törvények pontos végrehajtásáról kell gondoskodnia, hanem neki egyúttal feladata az is, hogy a növénytermesztés és állattenyésztés összes ágazataiba irányadólag és támogatólag nyuljon bele s a mezőgazdasági kultúra előrehaladásához mindenütt megadja legalább a kenőolajat. Ezt meg is tette Darányi miniszter, több sikerrel bármely elődjénél s különösen azon eredményei előtt, melyeket derék hivatalnoki karával a köztenyésztés anyagának és irányának javítása körül elért, politikai ellenfelei is elismeréssel hajolhatnak meg. Az állategészségügy modern követelményeknek megfelelő rendezésében, a selyemtenyésztés emelésében, a kertészet odaadó ápolása és a kísérletügy fejlesztése körül elért sikerei Darányi működésének maradandó elismerést biztosítanak. És annál inkább kell méltányolnunk az ő munkásságát, mert ámbár a földmivelési miniszternek kellene legközvetlenebbül érintkeznie a gyakorlati élettel, mégis az ő politikájának végső végrehajtó szervei a legtekélytelenebbek. Nem lévén ugyanis

Erőtakarmány-czikkék,

vetőmagvak beszerzésére ajánljuk a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét, Budapest,
V., Alkotmány-u. 31.

törvényesen rendezett mezőgazdasági érdekképviselő, Darányinak legtöbb esetben a vármegyei és községi közigazgatás szervezeteire kell támaszkodnia, amelyek egyfelől különben is agyon vannak terhelve munkával, másfelől pedig sok esetben a szükséges szakértelemmel sem rendelkeznek. Tudvalevőleg még az oly fontos terméstudósításokat is ingyenes tudósítóktól szerzi be a miniszter. A végrehajtó szervek etökéletlen alkatánál fogva ideális mezőgazdasági adminisztrációról szó sem lehet, hiszen még mezőrendőrségi törvényeink sincsenek jórésztükben végrehajtva s legüdvösebb törvényalkotásaink realizálása is megakad a belügyi közigazgatás összegabalyodott hálózatában. Hogy ily nehéz körülmények között Darányi mégis oly sokat javított e helyzetben, ezt annak tudhatjuk be, hogy saját tisztviselői révén közel férközött az élet gyakorlatához, gyarapította hivatalnoki karát szakértő férfakkal és papiroslapon áthúzódó aktaszerű érintkezés helyett a közvetlen érintkezést keresi. Így aztán nevelt magának végrehajtó erőket, a melyekkel a multtal szemben nagy eredményeket tud elérni, de természetesen a földmívelési politika s ennek törvényalkotásai csak akkor mennének át igazában a közélet vérkeringésébe, ha a mezőgazdasági érdekképviselő rendezésével a földmívelésügyi miniszter politikája számára megfelelő segédletről is gondoskodik. Ez az első követelménye annak, hogy a mezőgazdasági közigazgatást modern színvonalra emeljük.

Am Darányi munkássága éppen nem merül ki az adminisztráció javításában; önálló kezdeményezésekben domborodik ki az ő alkotó tevékenységének legfőbb értéke. A néperdek s a szociális problémák ferkarolása az, ami Darányinak kivételes helyet biztosít Magyarország államférfiai között.

Darányi megérdemli, hogy a nép apjának nevezzék, mert a magyar nép érdekében valóban igen sokat tett és a szociális kérdések jelentőségét alig ismerthe fel valaki jobban nálánál. Nem is beszélünk itt azokról a mezőgazdasági és munkástörvényekről, amelyek Darányi kezdeményezésére vezetendők vissza. A költségvetésről lévén szó, ime felsorolunk néhány tételt, amelyek a miniszternek a kisemberek szellemi és anyagi megerősítésére irányuló politikájára nézve eleitől fogva jellemzők. A „kisemberek“ jólétemelésének javára irandók alábbi kiadási tételek:

	korona
Téli tanfolyamokra, ipari oktatásra, tanítók képzésére	225,000
Gazd. szakirodalom támogatására	60,000
A székelyföldi földmívelő nép segélyezésére	35,000
Székelyföldi szövetkezetek támogatására (új tétel)	70,000
Hegyvidéki	24,000
Szövetkezeti ügyek támogatására	400,000
Munkásügyekre	200,000
Gazdasági cselédek, népkönyvtárak stb.-re	90,000

E néhány tétel is eléggé illusztrálja Darányinak azt a politikáját, mely az alsó rétegek megszilárdításában keresi az építkezésre alkalmas alapot. És Darányi-

nak ez a politikája már messze túlhatolt a pusztá jó szándék határain. A gazdasági szakértelemnek az alsó rétegekben való fejlesztése körül olyan szervezetre és olyan eredményre mutathat rá, amely még a nyugateurópai államokra nézve is példaadó lehet. A munkáskérdést törvényesen szabályozta, a munkásbiztosítás hasznos intézményét megalkotó és csak végrehajtó szervezetének előbb vázolt tökéletlenségén mulik, hogy ez az intézmény még mindég nem szerezte meg eléggé a népszerűséget. Ép így felismeré nagy jelentőségét a szövetkezeti szervezkedésnek s ma Darányi keze elől jár abban a mozgalomban, melynek célja az, hogy növelje a gyengék ellentállóképességét. A ruthén és a székely-kérdés forrásainál is ott látjuk Darányit a maga jóakaratu és hazafias kezdeményezésével. Sajnos, hogy nem látjuk ott az egész magyar államot a maga millióival, mert a Felvidéken is, a Székelyföldön is egy országrész népének elpusztulása megy véghez szemünk előtt, amelyet kiseszközökkel megakadályozni nem lehet. Nem mutattuk volna be hü képét Darányi politikájának, ha elhallgatnók, hogy a gazdatársadalom szunnyadó erőinek felébresztésére senki többet nem tett nálánál. Darányi nem nyomja el a társadalmi kezdeményezéseket csak azért, hogy minden kezdeményezés érdeme az övé maradjon. Darányi felülemelkedik ezen a kicsinyes szemponton és segít anyagilag is minden jó munkára képes gazdatársadalmi intézményt, habár ezek vele szemben sok esetben a társadalmi ellenőrzés feladatát gyakorolják. És ez a legszebb és legnemesebb jellemvonás én előtttem, mely Darányi politikai egyénisége iránt bizalmat és nagybecsülést parancsol.

Hét esztendő óta senki sem támadta meg jogosultan Darányi minisztert azon a czimen, hogy hivatási körében valamit elhanyagol, hogy a mezőgazdasági élet aktualitásával nem halad lépést és hogy a rendelkezésére álló összeget nem okosan osztja meg. Megtámadták őt akkor, amikor a tisztesség igaz útján haladva, a borpancsolókkal szemben szokatlan erélyvel és tántoríthatatlansággal lépett fel. De ezzel is csak népszerűsége emelkedett. És most, tárczájának tárgyalása előtt, szeretnénk, ha tevékenységének részletes ismertetéséből kiérezné azt a meleg ragaszkodást, melylyel irányában viseltetünk, meggyőzve nemes intenczióitól, amint meggyőzettek még legnagyobb politikai ellenfelei is.

A földmívelésügyi tárcza költségvetése körül merülhetnek fel persze gazdag sorozatban olyan eszmék is, amelyek a közigazdaságpolitikai kérdések közé tartoznak anélkül, hogy Darányi szorosán vett intézkedési körében megoldhatók lennének. Ilyen kérdések: a középosztály megerősítése. A magyar faj szupremáciáját biztosító földbirtok-politika. A kisemberek tüzhelyének megvédelmzése,

kapcsolatban a létminimum törvénybe iktatásával, a végrehajtási törvény módosításával, az uzsora üldözésével, a korcsmázás korlátozásával. Ilyen a magas kamatu kölcsönök konvertálásának eszméje, melynek Horánszky miniszter személyében most hatalmas pártfogója van. Ilyen az ingózáloghitel megoldása.

A földmívelő nép közterheinek apasztása. A kisemberek földhöz jutásának elősegítése telepítési politika révén, amely nemzeti czélokot is szolgáljon. Ide sorozhatók a nyerstermények értékesítését szolgáló intézmények: tehát elsőnek a vámpolitika, azután a vasuti tarifa-politika, azután a belforgalom akadálytalan lebonyolítására szükséges utak kiépítése; végül az árképződést mesterségesen befolyásoló káros tényezők elhárítása. Nem szakítható el a földmívelési politikától az a feladat sem, hogy azokat az iparokat, melyeknek a mezőgazdálkodás a természetes alapja, természetes alapjaikra helyezzük vissza. A nyers termények előállításának emelkedése is megbeszélhető itt, kapcsolatban a falvak kiürülésével, a munkáshiánnyal és a kivándorlás teljesen szabályozatlan kérdésével, amely népmozgalom folyamán legtermékenyebb mezőgazdasági munkaerőink idegennek gyümölcsöznek s viszont nálunk igen jól jutalmazó ipari foglalkozásokban idegen munkások kanalazzák le a tejfelt. Mind ezen kérdések felől joggal eshetik szó a vita általános kereteiben. Mert ez a vita nem csupán a földmívelési tárcza tételeinek szabályszerű elbírálásában merül ki, hanem hivatott irányt s termékenyítő eszméket szolgáltatni a közigazdaságpolitikai tevékenység számára is és feladatokat jelölni ki a kormánynak, a törvényhozásnak és a társadalomnak.

Ily nagy jelentőséget tulajdonítván a földmívelésügyi vita tartalmának, várjuk, hogy képviselőink számolva nehéz közigazdasági helyzetünkkel és feladatainkkal, a konkrét tudás alapján maradvá, törvényhozói kötelességüknek röviden, de őszintén eleget tegyenek.

Buday Barna.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

A tehének borjazásának legjobb ideje.

Cs. J. ur az alábbi kérdést intézte a „Köztelek“ szerkesztőségéhez:

„Tehénészetemben a borjazás majdnem egészen a tavaszi időszakra esik. Szeretném azonban ezt az őszi hónapokra áttenni, egyrészt mert télen jobban tudom a tejet értékesíteni, másrészt mert így egyáltalán több tejet remélek teheneimtől. Sziveskedjék felvilágosítani, nem fog-e az ártalmára szolgálni április-juniában leborjazó teheneimnek, ha csak december-januárban fedeztetem őket be s hogyan fog ebben az esetben erre az átmeneti időszakra alakulni a tejelésük. Teheneim közepesen tejelő félvér-szimmentháliai.

A feladott kérdés oly általános és közérdekű, miszerint lehetetlen azzal a feleletek rovatában röviden foglalkoznom, kell hogy e kérdést

behatóbban tárgyaljam, mert nálunk Magyarországon ma is általános divik az a szokás, hogy a teheneket a nyár elején fedeztetjük s tavasz elején borjazzatjuk. Néhány jobb tehenészettől eltekintve ez általában véve így van, aminek természetes következménye, hogy nyáron tulsok a tej, amelyet értékesíteni is alig lehet, télen pedig olyan kevés, hogy a vidéki városok szükségletüket csak két-háromszoros áron képesek fedezni. Mindenki belátja, hogy ez nem helyes eljárás, mégis csak igen kevés gazdában van meg az akaraterő, letérni a már megszokott nyomokról.

Külföldön a tavaszi borjazzatás hátrányait már nagyon régen belátták s különösen azon országokban, melyekben tejtermeléssel már régebbi idő óta foglalkoznak, többnyire a téli hónapokban borjazzatnak. Így Svájcban november—márcziusban, Vorarlbergben nov.—februárban, Algauban november—decemberben, Norvégiában december—februárban s csupán Hollandiában esik tavaszra a borjazzatás ideje.

A tavaszi borjazzatásnak legszembeötlőbb hátránya, hogy a fő tejelesi időszak összeesik a zöldtakarmányozás idejével, amikor a zöldtakarmány amugy is fokozólag hat a tej mennyiségére s épen ezért nyáron át nagymennyiségű tej termeltetvén, az értékesítés csak a legolcsóbb árakon lehetséges. Ellenben az apasztás ideje összeesik a száraztakarmányozás kezdetével, amely körülmény egymagában is apasztólag hat a tej mennyiségére. Ez tehát, bár elég kézzelfogható dolog, mégis meglepően bizonyítja az őszi leborjazzatás előnyeit s a tavaszinak hátrányait azon szám adatok, amelyek alább következnek s amelyeket Belső Martiny gyűjtött 19 éven keresztül. Eszerint:

A leborjazzás ideje	A megfigyelt tehenek száma	Az évi tej-mennyiség
szeptember	87	6221 font
október	202	6184 "
november	174	6090 "
december	129	6171 "
január	106	5709 "
február	125	5309 "
márczius	115	5294 "
április	72	4899 "
május és június	64	4970 "

A Brandenburgban levő drezdi uradalomban 1806 óta vezetnek pontos törzskönyvet. Ennek adatai szerint:

A leborjazzás ideje	A tehenek száma	Az évi tej-mennyiség
január	104	3251 liter
február	69	2836 "
márczius	84	2625 "
április	51	2496 "
május	22	2387 "
június	12	2501 "
július	6	2352 "
augusztus	3	2774 "
szeptember	23	2762 "
október	22	3033 "
november	36	3270 "
december	68	3536 "

A salzburgi Schmidtmann-féle Hinterthal-Bachwinkeli uradalom törzskönyvi adatai szerint:

A leborjazzás ideje	A tehenek száma	Az évi tej-mennyiség
január	14	2019 liter
február	23	1851 "
márczius	16	1899 "
április	7	1825 "
május	9	1710 "
június	13	1703 "
július	15	1676 "
augusztus	24	1757 "
szeptember	46	1941 "
október	61	1939 "
november	52	2050 "
december	17	2198 "

Magam is gyűjtöttem különböző hazai tehenészetek törzskönyveiből hasonló adatokat, melyeket a következőkben mutatok be:

A leborjazzás ideje	A tehenek száma	Az évi tej-mennyiség
január	24	1906 liter
február	63	1812 "
márczius	59	1763 "
április	23	1693 "
május	9	1701 "
június	12	1656 "
július	17	1591 "
augusztus	20	1616 "
szeptember	37	1872 "
október	29	1923 "
november	21	2121 "
december	11	2063 "

Harmadfelezer tehenel végzett kísérletek eredményéről van tehát szó, amely óriási szám a véletlen összeállítását teljességgel kizárja s ezek alapján biztosra vehető, hogy a legnagyobb mennyiségű tejet szeptember-decemberi borjazzatás mellett adják a tehenek, ami természetszerű is. Természetszerű azért, mert a tejeles első időszakában bőven tejeznek a tehenek száraz takarmányozás mellett is. Április—májusban azonban az első tejelesi időszakon túl lévén, száraz takarmányozás mellett a tej mennyisége apadtnak indul. Elkövetkeznek azonban a zöldtakarmányozás ideje; a zöldtakarmány magas víztartalma meghigítja, de egyszersmind meg is szaporítja a tej mennyiségét és pedig a tavasszal leborjazzott ugyanolyan tejelekedései bíró tehenek tejtermelésével szemben, 100—200, sőt 300 literrel is, a mi tekintve, hogy az őszi borjazzatás több kiadással nem — vagy csakalig jár, igen jelentékeny többletnek tekinthető.

A négy kísérlet közül kettő a decembert, egy a szeptembert, egy a novembert ajánlja a leborjazzás idejéül. Végignézve azonban figyelmesen a szám adatokat, nevezetesen pedig a tehenenkénti évi tejtermelést, azt fogjuk tapasztalni, hogy a szeptember—januárban lelelt tehenek után nyert évi tejtermelés oly kevéssé differál, hogy ezen hónapok közül külön a legjobbat kiválasztani már csakugyan fölösleges volna, fölösleges volna annyival is inkább, mert a tehenek lelelését egyetlen egy hónapra koncentrálni csakugyan lehetetlen, egyrészt mert előzőleg néhány hétig semmit sem fejthetnek, de meg igen sok bikát is kellene tartanunk. Ha azonban a lelelések 4—5 hónapra oszlanak fel, az ösztö és télkezdeti ellésnek csak előnyeit fogjuk tapasztalni. Annak dacára inkább ajánlható a korábbi mint a későbbi borjazzatás, hogy így október és november hónapban csak kevés tehen álljon szárazon.

A borjazzatásoknak ezen berendezése mellett azonban nemcsak több tejet nyerünk, de a borjuktól remélhető hasznót is így biztosíthatjuk legjobban. Azon teje gazdaságok, melyek a borjuktól egy részét mint olyant értékesítik, sokkalta nagyobb bevételhez juthatnak, ha télen adhatják el azokat, amikor azok keresettek lévén, jobban fizetik meg, mintha kénytelenek tavasszal eladni, amikor tulkinálat van. De abban az esetben is előnyösebb az őszi borjazzatás, ha tenyésztésanyagul akarjuk azokat felnevelni, feltéve, hogy eléggé meleg istállóink van. Télen megfelelőbben táplálhatjuk a borjukat, mint nyáron, mert annyi és olyan minőségű táplálékkal láthatjuk el azokat, a minőre és amennyire éppen szükségük van. De emellett folytonosan a gazda szeme előtt vannak, fejlődésüket, tápláltsági fokukat a gazda figyelemmel kísérheti. Száraz és szemes takarmányon tarthatók, s így nem lesznek pókhasuakká, szörzetük sima és fényes marad, amely két tényező elengedhetetlen kelléke, illetőleg jele a helyes és jó táplálásnak. Ellenben tavaszi borjazzatás esetén, főleg ha a borju lelelőre jár, a tulságosan vizdus zöldtakarmánytól pókhasuává, szervezete lazává, petyhüdtté lesz, s a sok vizet tartalmazó zöldtakarmányból nem képes annyit felvenni, amennyi szervezetének gyors felépítéséhez szükséges. Szóval a hat hónapnál fiatalabb borjunak éppen úgy nem való a zöldtakarmány, mint akár a esikónak.

Egészségügyi szempontból is a téli elletést javallják. A lelelőn, a zöldtakarmányon számos olyan elősdi létezik, amely a borju gyenge szervezetének sokkalta inkább ártalmára van, mint a megletebb állat szervezetének, s a melyek téli takarmányozás mellett nem juthatnak az állat szervezetébe.

Természetes azonban, hogy a tavaszi borjazzatásról az őszire nem lehet könnyedén és egyszerre átmenni, bár a tehenek nem vehes állapotukban hosszabb ideig fejthetők. A legjobban tejele teheneknél a befedeztetés oly módon odázandó el, hogy borjazzási idejük csak jövő szeptemberre essen, ellenben a gyengében tejelelők, ha lehetséges, azonnal befedeztetendők, hogy borjazzási idejük deczemberre essen, a mikor jövőre már úgy lehet berendezni, hogy ezek is októberre leborjazzanak.

Nem csak egyeseké, de nemzeti haszon volna, ha a tehenek leborjazzásának ideje őszre helyeztetnek át.

Kovácsy Béla.

ÜZEMTAN.

Rovatvezető: Heusch Árpád.

Takarmánytermesztési költségek.

A takarmányfélék termése közönségesen az állattenyésztés útján, állati munka és termények alakjában értékesítették. Nem tekinthetők tehát sem önálló haszonczélnak, sem közvetlen jövedelmi forrásnak és így ezeknél a gazda számítása nem a készpénzjövdelelem, hanem a természet költségeinek megállapítására irányul.

A takarmánytermesztési költség kiszámításánál nem mindig érvényesülnek a piaciak természetét terhelő összes kiadási tételek. Így a földbér — miként azt a növénytermesztés jövedelmezőségének kiszámításánál előadtam — a luczerna, csalamádé és a takarmányrépa holdankint 20, a burgonya és baltacizma 12, a lóhere és zabosbükkönyre 16 koronát számítok; de mivel a zabosbükköny félugarnak tekintetik, csak földmunka költségei terhelik, míg a földbér az ugarolási költségek czimén a piaci növények terhére iratott.

Megjegyzem azonban, hogy a zabosbükköny csak akkor tekintem félugarnak, ha trágyázatlan földbe vettetik és ha termését a földről még zölden letakarítva, tarlója még azon nyirkos, beeredt állapotában leszántatik. Hogy miért? erről más alkalommal.

Trágyafogyasztási költség sem az évelő herefélék, sem a trágyázatlan földbe vettett egy-nári pillangósokra nem számítható, mert föltételezhető, hogy amennyit foszforsav és káliumban a talajból elvonnak, azon értéket a levegőből elvont és gyökereikben raktározott nitrogénnal pótolják. Hogy ezen elméletet a gyakorlat is föltétlenül igazolja, fölöslegesnek tartom bővebben fejtegetni.

De már a takarmányrépa, burgonya, csalamádé, mohar stb. föltétlenül trágyaszarolónak tekintendők, elannyira, hogy amely forgóban ilyen takarmány szerepel, ott megfelelően erősebb trágyázást is kell előírnyoznunk. Ezek tehát az összes trágyázási költségeknek 1 holdra eső átlagával volnának megterhelendők.

Ami végül a kezelési költségeket illeti, ezek természetesen a bruttó jövedelem, respektive a takarmány egyéb természetű költségeinek arányában volnának a takarmánytermesztés terhére irandók.

Hogy azonban az összes trágyázási és kezelési költséget mégis kizárólag a piaci növényekre osztottam el, annak oka tisztán a számítás egyszerűsítése volt. A takarmánytermesztési költségeknek a fenti kiadások felszámításából eredő többlete ugyanis, a fogaterő és a trágyázási költségek alakjában végül ugyis csak a piaci növénytermesztés és a haszonállattartásra hárul vissza. Akkor tehát, midőn a takarmány természetű árát csak általános vo-

natkozásban, az állattenyésztés és a növénytermesztés jövedelmezőségének megállapítása végett számítottam, fölőlegesnek tartom ezen amugy is nehézkes számítási módot még a trágyázási és kezelési költségeknek nem föltétlenül szükséges kizárásával komplikálni. Ott azonban, ahol a takarmányok természetesi árának összehasonlításáról van szó, ezek is föltétlenül számításba veendőek.

Egyelőre tehát a takarmányok természetesére csak a földbért, a vetőmagot, a fogaterő és a munkabér költségeit számítottam fel és miután azok felszámítása amugy is egy kaptafára történik, csakis a nevezetesebb típusok költségeloirányzatát mutatom be az alábbiakban:

1. Rét 40 hold.

	Részes korona	Összes korona
Földbér: 40 hold után a 12 K.	480	480
Fogaterő: 40 hold kétszeres őszi fogasolásra 10 ökörfogat a 4 K.	40	
40 hold tavaszi lánczboronálásra 8 lófogat a 4 K.	32	
40 hold széna fölgereblyezésére 2 lófogat a 4 K.	8	
40 hold sarju fölgereblyezésére 2 lófogat a 5 K.	10	
40 szekér széna behordásra 13 ökörfogat a 5 K.	65	
30 szekér sarju behordásra 10 ökörfogat a 6 K.	60	215
Munkabér: 40 hold széna és sarju levágás és felgyűjtésre a 8 K.	320	
70 szekér széna betakarítására a 1 K.	70	390
460 mm. széna és széna természetesi ára		1,085
1 mm. széna és sarju természetesi ára		1,94

2. Luczerna 42¹/₂ hold.

	Részes korona	Összes korona
Földbér: 42 ¹ / ₂ hold után a 20 K.	850	850
Vetőmag: 10 holdba 120 kg. a 1 K.	120	120
Fogaterő: 42 ¹ / ₂ hold őszi kétszeres fogasolásra 10 ² / ₄ ökörfogat a 4 K.	42	
42 ¹ / ₂ hold tavaszi lánczboronálásra 8 ² / ₄ lófogat a 4 K.	34	
10 hold sorbavetés és túsökölésre 2 lófogat a 4 K.	8	
42 ¹ / ₂ hold gereblyezésére (1-ső) 2 lófogat a 4 K.	8	
42 ¹ / ₂ hold gereblyezésére (2-dik és 3-dik) 4 lófogat a 5 K.	20	
64 szekér széna behordásra 21 ökörfogat a 5 K.	105	
64 szekér sarju behordásra 21 ökörfogat a 6 K.	126	343
Munkabér: 10 hold sorbavetésre 3 napszám a 1 K.	3	
42 ¹ / ₂ hold háromszori levágás és felgyűjtésre a 11 K.	468	
128 szekér széna és sarju betakarításra a 1 K.	128	
1,020 mm. luczernaszéna természetesi ára		1,912
1 mm. luczernaszéna természetesi ára		1,87

3. Zabosbüköny 105 hold.

	Részes korona	Összes korona
Földbér:		
Vetőmag: 105 holdba 42 mm. zab a 11 K.	462	
105 holdba 42 mm. zsa büköny a 15 K.	630	1,092
Fogaterő: 105 hold őszi szántásra 126 ökörfogat a 4 K.	504	
105 hold sorbavetés és boronálásra 23 lófogat a 4 K., 21 ökörfogat a 5 K.	197	
105 hold fölgereblyezésre 5 lófogat a 4 K.	20	

	Részes korona	Összes korona
157 szekér széna behordásra 52 ökörfogat a 5 K.	260	981
Munkabér: 105 hold sorbavetés stb.-re 21 napszám a 1 K.	21	
105 hold levágás és felgyűjtésre a 4 K.	420	
157 szekér széna betakarításra a 1 K.	157	598
1,260 mm. zabosbüköny természetesi ára		2,671
1 mm. zabosbüköny természetesi ára		2,12

4. Csalamádé 60 hold.

(Elővetemény 20 hold őszi borsó rozsszal.)

	Részes korona	Összes korona
Földbér: 60 hold után a 20 K.	1,200	1,200
Vetőmag: 60 holdba 60 mm. tengeri a 10 K.	600	
20 holdba 10 mm. rozs a 13 K., 6 mm. őszi borsó a 15 K.	220	820
Fogaterő: 40 hold őszi szántásra 48 ökörfogat a 4 K.	192	
60 hold tavaszi szántásra 60 ökörfogat a 5 K.	300	
20 hold nyári szántásra 20 ökörfogat a 6 K.	120	
60 hold sorbavetés és boronálásra 12 lófogat, 12 ökörfogat a 4-5 K.	108	
20 hold sorbavetés és boronálásra 4 lófogat, 8 ökörfogat a 5-6 K.	68	
720 szekér zöldtakarmány behordásra 120 ökörfogat a 6 K.	720	1,508
Munkabér: 80 hold sorbavetés és túsökölésre 18 napsz. a 1,50 K.	27	
80 hold levágás és rendösszehajtásra a 4 K.	320	
420 szekér zöldtakarmány behordásra 70 napsz. a 1,60 K.	112	
300 szekér behordás és bevermelésre 150 napsz. a 1,60 K.	240	699
8,400 mm. zöld és bevermelt csalamádé természetesi ára		4,227
1 mm. zöld és bevermelt csalamádé természetesi ára		0,50

5. Takarmányrépa 20 hold.

	Részes korona	Összes korona
Földbér: 20 hold után a 20 K.	400	400
Vetőmag: 20 holdba 150 kg. a 1 K.	150	150
Fogaterő: 20 hold tarlóhántásra 10 ökörfogat a 6 K.	60	
20 hold őszi mélyítő szántásra 30 ökörfogat a 4 K.	120	
20 hold tavaszi trágya leszántásra 20 ökörfogat a 5 K.	100	
20 hold sorbavetés és boronálásra 4 lófogat, 5 ökörfogat a 4-5 K.	41	
4,000 mm. termés behordásra a 1 ¹ / ₇₅ K. 53 ökörfogat a 6 K.	318	639
Munkabér: 20 hold sorbavetés stb.-re 5 napsz. a 1 K.	5	
20 hold hordásra a 4 K.	80	
20 „ kapálás és egyezésre a 12 K.	240	
20 „ 2-dik kapálásra a 8 K.	160	
20 „ fölszedésre a 12 K.	240	
4,000 mm. behordás és kazalozásra 100 napsz. a 1,20 K.	120	
270 f. méter kazal leföldelésre a 0,20 K.	54	899
4,000 mm. takarmányrépa természetesi ára		2,088
1 mm. takarmányrépa természetesi ára		0,52

Összesítve a kérdéses bergazdaság takarmánytermesztési költségeit, ezek a következők:

	Terrület hold	Termés mm.	Termetési ár összesen korona	1 méter-mázsára
I. Szénafélék:				
Réti széna és sarju	40	560	1,085	1,94
Luczerna	42 ¹ / ₂	1,020	1,912	1,87
Baltaczim	55	660	1,456	2,21
Lóhere	55	1,100	2,361	2,15
Zabosbüköny	105	1,260	2,671	2,12
Összesen	297 ¹ / ₂	4,600	9,485	2,06

II. Vizenyős takarmányok:

	Terrület hold	Termés mm.	Termetési ár összesen korona	1 méter-mázsára
Csalamádé és őszi borsó	60	8,400	4,227	0,50
Takarmányrépa	20	4,000	2,088	0,52
Feles burgonya	23	575	626	1,09

Ezek volnának tehát az állattenyésztés jövedelmezőségének kiszámításánál alkalmazandó árak.

Ha azonban azt is tudni akarjuk, hogy melyek az olcsóbb és drágább takarmányok, úgy a fenti kimutatást trágyázási és kezelési költségekkel a következőleg kombináljuk:

A kezelési költségeket, — a növénytermesztés jövedelmezőségének kiszámításánál előadottak szerint — tisztán a piaci növények és a haszonállattartási ágakra elosztva, azok bruttó-jövedelmét 5%-kal terhelik. A takarmányok értékének számításba vételével, ezen százalék természetesen valamivel csökken, de mivel az átszámítási érték ugyanis csekélyebb a valóságos természetesi árnál, megmaradhatunk az 5% mellett.

A trágyázási költségre nézve pedig az összes 18,100 korona trágyázási költségéből, a gazdálkodási terv szerint 1 hold rétre 18 korona, 1 hold trágyaszaroló szántóföldi növényre pedig 24 korona esik.

Ezek után a helyesbített takarmánytermesztési költségek:

	Termetési költség korona	Kezelési költség 5% korona	Trágyázási költség korona	Összesen korona	nyers sulyban korona	1 mm. természetesi ára értékben
I. Szénafélék:						
Réti széna	1,085	54	720	1,859	—	3,32
Luczerna	1,912	96	—	2,008	—	1,97
Baltaczim	1,456	73	—	1,529	—	2,32
Lóhere	2,361	118	—	2,479	—	2,26
Zabosbüköny	2,671	133	—	2,804	—	2,23
Összesen:	9,485	474	720	10,679	—	2,32
II. Vizenyős takarmányok:						
Csalamádé	4,227	211	1,440	5,878	0,70	2,80
Takarmányrépa	2,088	104	480	2,672	0,68	2,72
Burgonya feles	626	31	552	1,209	2,10	5,25

Ezek lennének a vázolt körülmények közt a valódi természetesi árak. Megjegyzendő, hogy a répa és csalamádé nyers sulyát ¹/₄, a burgonyáét pedig ¹⁰/₂₅ szénaértékbe számítottam. Ezen szám adatok nem tarthatnak ugyan általános érvényesülésre igényt, de valamelyes tanulság mégis levonható azokból, nevezetesen:

1. hogy a réti széna közönségesen még sem olyan olcsó, mint a hogy gondoljuk, mert vagy tömegesebb mennyiségű gazt terem, amelynek minősége még csak össze sem hasonlítható a szántóföldön természetesen, vagy ha partosabb a rét, csak trágyázással ad kielégítő, de mindig drága termést. Kivételt képez természetesen az öntözhető rét, mi ha jól sikerült, kincse, ha rosszul, úgy megrontója a gazdaságnak;

2. hogy a nagytömegű termést adó vizenyős takarmányok, szénaértékre átszámítva drágább termést adnak, mint a szálas takarmányok,

holott ez átlagokkal azonban m letről nag marhabizla sebb üzem lehetséges tességes é olyast kell haszonhajt

Nem a takarmán áron felszá tési költség szerint az jes természet árak szerint meg az a igénylő lap rendszerint karmányfél amelynél a mag költsé évre vonat minden ga mányfélék érdeme az, előállítási tatta, mert tás annál j kezésére bo

GAZDA

Ar

Habán szivesebben nak a legn get, azért n növényeket időn át is, földi növény

A. St ezukorrépa foglalkozik zánk egyik ben, hogy a paea L.) a növényekbe

Azonl mintha az veszélyes ezukorrépa vola egymá kizárja ann okszerűen ezukorrépa masodjék, is Stift ész inkább csak

Stift ezukorrépa juniustól e fonta át gy zetét.

Voltak vélzetét az az arankasz össze rajtuk nyire telje répák, amé fonnyasztot volt még. látni, amely aranka fons

Lásd számát.

holott ez esetben ugyancsak magas termés-
átlagokkal vétettek számításba. Termesztésük
azonban még sem mellőzhető, mert kis terü-
letről nagy termést adnak, tejgazdaság és
marhahizlalásnál nélkülözhetetlenek, és belterje-
sebb üzemi gazdaságokban csak ezek teszik
lehetővé a polyva és a szalmaszecska tiszt-
ességes értékesítését. Szóval a gazdának sok
olyast kell termesztene, ami nem mindig látszik
haszonhajtónak.

Matlaszkovszki Tádé.

Nem osztjuk a szerző ama nézetét, hogy
a takarmányfélék az állattartási ágaknak más-
áron felszámíttassanak, mint ami valódi termés-
tési költségeknek megfelel, mely okból nézetünk
szerint az állattartásnak a takarmányfélék tel-
jes természetű költsége, illetve valódi előállítási
árak szerint beszámítandók. A rétekre nézve
meg az a megjegyzésünk, hogy trágyázást nem
igénylő lapály réteknél a széna előállítási ára
rendszerint csekélyebb, mint a mesterséges ta-
karmányféléké; kivételt csak a luczerna tesz,
amelynél az is figyelembe veendő, hogy a vető-
mag költsége rendszerint nem egy, hanem több
évre vonatkozik. Különben pedig ugyszólván
minden gazdaságban másként alakul a takar-
mányfélék előállítási költsége s a szerző fő-
érdeme az, hogy a különböző takarmányfélék
előállítási árát konkrét adatok alapján kimu-
tatta, mert annyi kétségtelen, hogy az állattar-
tás annál jövedelmezőbb, minél olcsóbb a rendel-
kezésre bocsájtott takarmány.

Rovatvezető.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: M. zey Gyula.

Aranka a cukorrépán.

Habár az aranka a hereféléken út a leg-
szívesebben tanyát és ezekben okoz a gazdák-
nak a legnagyobb kárt és a legtöbb vesződés-
get, azért nem veti meg az aranka a másféle
növényeket sem. Ideig-óráig, sőt néha hosszabb
időn át is, megél az aranka a legtöbb szántó-
földi növényen, sőt megél a gyomokon is.

A. Stift osztrák szakiró, ki különösen a
cukorrépa betegségeinek tanulmányozásával
foglalkozik behatóan, már régebb idő óta, ha-
zánk egyik gazdaságában észlelte a múlt év-
ben, hogy a közönséges aranka (*Cuscuta euro-
paea* L.) a cukorrépára telepedett és egyes
növényekben meglehetősen kárt tett.

Azonban korántsem kell attól tartanunk,
mintha az arankában a cukorrépának egy új
veszélyes ellensége jelentkezett volna. Már a
cukorrépa mivelése — az egyes növények tá-
vola egymástól, a föld gyakori bolygatása —
kizárja annak lehetőségét, hogy az aranka az
okszzerűen kezelt, a gyomoktól tisztántartott,
cukorrépa-földeken nagyobb mértékben elhatal-
masodjék, számbavehető károkat tegyen. Miért
is Stift észleletei, melyeket alább mondunk el,
inkább csak érdekesek, mintsem ijesztők. *)

Stift a szóbanforgó magyar gazdaság egyik
cukorrépa-földjén azt észlelte, hogy az aranka
juniustól egészen októberig sok növénynek
fontát gyengébben vagy erősebben a levél-
zetét.

Voltak a földön cukorrépák, amelyek le-
vélzetét az aranka annyira összefonta, hogy
az arankaszálak vastag gomolyokká szövődtek
össze rajtuk; az így megtámadott levelek több-
nyire teljesen elhaltak. Voltak azután olyan
répák, amelyek egyes leveleit az aranka már
fonnyasztotta, míg más levelei egészen frissek
voltak. Lehetett azután olyan cukorrépa is
látni, amelyek levelein csak itt-ott tünt fel az
aranka fonalasszára.

*) Lásd az „Oesterr. Landw. Wochenblatt“ f. é. 6.
számát.

Mivel az aranka mint parazita-növény a
cukorrépa leveleinek *levélzöldjét* (klorofilját) és
nedveit fogyasztja s ezzel ama részeit teszi
tönkre a répának, ahol a cukor és a répa tes-
tét felépítő egyéb anyagok készülnek: termé-
szetes, hogy az aranka kártételei megérezhetők
a megtámadott növények gyökereinek úgy sulyán,
mint cukortartalmán.

Igy Stift vizsgálat alá véve egyrészt az
egészséges, másrészt az arankás répákat, azt
találta, hogy az egészséges cukorrépa sulya
540—870 grm. és azok cukortartalma 14.7—
16.4% között ingadozott. Holott ugyanazon a
földön az olyan répák sulya, amelyek leveleit
az aranka tönkretette, nem volt nagyobb 80—
240 grm.-nál s bennük a cukortartalom csak
7.04—10%-ot tett ki. *M. Gy.*

A gabonavetések téli pusztulása.

A tél folyamában és igen sokszor már a
tél vége felé, ugyszólván majd mindig éri
kisebb-nagyobb kár az őszi vetéseket.

Egyszer a kemény, tartós hidegek teszik
tönkre a vetések egyrészt, különösen hótalán
teleken; máskor a téli nedvesség a fagygyal
karöltve megváltoztatja a talaj strukturáját és
ebből háramlik kár a gazdára; harmadszor
pedig a téli nedvesség teljesen átátatva a
talajt, elzárja a növényeket a levegőtől, mire
ezek megfuladva, elrothadva mennek tönkre.

Az őszi gabonafélék a hideg közvetlen
behatásával szemben nagyon különböző ellen-
állóképességet tanúsítanak, s e tekintetben igen
nagy befolyása van az egyes fajtáknak és vál-
tozatoknak, amelyek fagyállósága igen külön-
böző fokú.

Általában őszi gabonáink, annélkül, hogy
tönkre mennének, nagy hidegeket képesek el-
viselni. Kemény teleken sokszor teljesen meg-
merevednek, a víz bennük jégkristályokká fagy,
törékenyekké válnak akár csak az üveg, s
mindezek dacára életműködésük semmi zavart
nem szenved.

Hogy milyen kárt tesz a fagy a vetések-
ben? az nem annyira attól függ, hogy meny-
nyire süllyedt le a levegő hőmérséklete, mint
inkább attól, hogy minő hosszú ideig volt ki-
téve a vetés a fagnak. Továbbá különösen
akkor szenved sokat az őszi vetés, ha a fagy
és a felengedés egymásután többször ismétlődik
és ha a fagyra az olvadó idő hirtelen áll be.

Akárhányszor igen kemény a hideg s a
növények mit sem szenvednek akkor, ha ez
nem sokáig éri őket; ha rövid idő múlva fehér
hólepelben mentő köpönyeg terít rájuk az
ég. Viszont, ha a fagy nem is nagyon erős, de
ha hosszú ideig éri a hótakarót nélkülözö ve-
tést, úgy sajnos tapasztalhatjuk, hogy veté-
seink napról-napra jobban ritkulnak.

Sokszor azután azt is tapasztaljuk, hogy
a kemény hidegeket vetéseink minden kár nél-
kül kiállották, s akkor, midőn érezzük már a
tavasz lehetőségét, a gyenge éjjeli fagyok, amelyek
a nappali olvadással nap-nap után váltakoz-
nak, növényeinket tönkre teszik. Ekkor a kár
nagyságára az olvadás gyorsasága az irányadó.
A megfagyott növények hirtelen felengedése,
s nem a megfagyás maga, okozza halálukat.

Mennél erőteljesebb az őszi vetés, annál
kevesebbet szenved a fagy közvetlen behatásá-
tól. Ezért, különösen a mostohább fekvésekben,
a mielőbbi őszi vetés ajánlható. Mennél bujáb-
ban fejlődött ki a vetés levélzete, annál nagyobb
védelmet találnak bennük a hajtások.

A hideg közvetlen kártételétől meg kell
különböztetni azt a fagykárt, amelyet a gazdák
a *vetés felfagyása* néven ismernek.

A vetés felfagyásától akkor kell tartani,
ha a nedves talajt hirtelen erős fagy éri. Ekkor
a talaj felső rétegében a víz hirtelen meg-
fagyva, nagymérvű kiterjedésével magát ezt a
felső földréteget egészen felemeli. Természetes-
en a talaj felemelkedésével együtt felemelte-

tik, kihuzatik, a benne gyökerező növény is.
Ha azután az idő enged, a felemelkedett talaj-
réteg szépen visszasüpped eredeti helyére, de
a szegény növények nem illeszkedhetnek megint
vissza a földbe. Gyökereik fenmaradnak, egy-
egy részük egészen a talaj felszínén terül
el, s ugyszólván csak a gyökerek végei tartják
még a növényt a talajban.

Ha azután a száraz tavaszi szelek végig
süvitenek az olyan táblán, a melyen a vetés
felfagyott, a kép még szomorubbá válik, mert a
széltelen gyökereket a szelek kiszáritják csak-
hamar, mire a növények is elhálnak, egészen
tönkremennek.

Ha a vetés felfagyott, úgy tavasszal,
mihelyt a föld annyira megszikkadt, hogy kár
nélkül rája lehet menni, a vetést nehéz hen-
gerrel kell megjárni. Ezzel a gyökerek megint
benyomatnak a talajba, mire újból megerednek,
másrészt magából a földhöz nyomott szárból is
gyökerek sarjadzanak. A jókor meghengerezett
felfagyott vetés egészen jó termést adhat még.

Ha a vetés felfagy, megtörténik az is,
hogy a gyökerek a mint a talajjal felemeltet-
nek, el is szakadnak; a rozsz gyökérzete több-
nyire a legalsó szárizen szakad el. Mennél
mélyebbre vetették a rozst, ennek legalsó szár-
ize annál hosszabbra nőtt meg, s így a fel-
fagyásnál annál nagyobb a gyökérelszakadás
veszélye. Ha tehát sekélyen vetünk, ezzel a
felfagyás kártételét csökkentjük.

A felfagyás veszélye legjobban fenyegeti
a vetést a kötött, nedves talajokon, miért az
ilyeneket alagsóvezetni kell. A jól alagsóvezett
talajokon csak nagyrítván fagy fel a vetés. Ha
a földeken megfelelő vízlevezető árkokat ásunk,
vagy hacsak vízgyűjtő barázdákat készítünk,
már ezzel is csökkentjük a felfagyás veszélyét.

Az igen nedves talajon beállhat a *gyö-
kérzet kirothadása* is, mit még a *vetés kisava-
nyosodásának* is neveznek. Ha a talaj egészen
át van itatva, a levegő nem férhet a gyökér-
zethez, mire ez egyrészt oxigénhiányban szen-
ved, másrészt meggyülik körülötte a szénsav,
mi azután a gyökerek rothadására vezet. A
rozsz jobban megkívánja, hogy a talajban ele-
gendő oxigén legyen, mint a buza, miért is az
előbbi növény sokkal előbb megy tönkre a
nedves talajban a rozsnál.

A tulságos nedvesség annáljobban árt a
vetésnek, mennél enyhébb az idő, mert a ma-
gasabb hőmérséklet a gyökerek lélekzését, s
ezzel oxigénhiányukat, fokozza.

Ha a vetést vastag hótakaró borítja s ha
a havat az eső, vagy a nap heve, lucskos
tömeggé olvasztja: igen könnyen beállhat a
vetés megfuladása. Ugyanis, ha az idő hidegre
fordul megint, a lucskos hó jéggé fagyhat,
mely mint valami páncél elzárja a vetést a
levegőtől, mire a levelek és szártövek megful-
ladnak s később rothadásnak indulnak. Mennél
bujábban fejlődött őszzel a vetés, annál
nagyobb a megfuladás veszélye.

Ha a kárt el akarjuk kerülni, mihelyt
észreveszszük, hogy az olvadó hó összefagyott,
valami módon azonnal szellőztetnünk kell, meg
kell törnünk a jégkérget.

Ha a vetésen a havaskéreg még eléggé
vastag, úgy ekéssel, extipátorokkal vagy boro-
nákkal törjük meg azt. Különösen nagy a meg-
fuladás veszélye az olyan darabokon, a hová
a hófúvás összehordta a havat. Azért az ilyen
hófúvásos helyekről, ha a hó összegyűlt, szét
kell azt hanyatni. *)

*) A „Centralblatt für die mährische Landwirthe“
után. V. é. a „Frick's Rundschau“ f. é. 3. számában a
„Das auswintern der Halmfrüchte“ című czikkkel.

M. Gy.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

192. kérdés. 1. Helyesli-e a tudomány mai álláspontján a takarmányok gőzzel való fűlesztését, mik az előnyei és hátrányai: 1. szeekázott szálastakarmányok, 2. abraktakarmányok, 3. gyök- és gumótakarmányok fűlesztésének külön-külön. 2. Ha helyes, miként építendő egy szálastakarmányok fűlesztésére szánt vaskád? Milyen legyen 1. a hőfok, illetve a gőznyomás, 2. arány a köbtartalom és gőzbevezető nyílás között, 3. a gőzölés időtartama?

S. J.

193. kérdés. Zabosbüköny zombolyázva adható-e lovaknak, száraz takarmány hozzákeverése nélkül?

R. L.

194. kérdés. Ötéves tejgazdaságom, dacára a befeléketett összegnek s fáradságomnak nem hozta meg a gyümölcsöt, a tehenek bonyhádi vásáron vétettek össze s itthon tisztavérű szimmenthali bikával kereszteztettek. Az ivadékok ellen nincs is kifogásom, de a városhoz közel vagyok s a tejet átlagáron 9 krért tudom értékesíteni, de a tehenek, eltekintve leellésük első 6 hetétől, nem adtak többet 5-6 liter tejnél. Szeretnék vagy 4 drb befolyatott angelti üszőt és tehenet beszerezni, amelyeknek 15-20 liter tejük volna, tudom, hogy a tejük hig, de a sűrűségükre nincs szükségem, mivel ugyanis tulzsiros a többi tehenek teje.

Szerezhető-e be hazai tenyésztőktől tisztavérben tenyésztett angelti marha?

Vagy ha nem volna, úgy külföldi tenyésztők ajánlását kérem.

ifj. K. J.

195. kérdés. Itt száritott szeszgyári moslék zsáknélkül á 100 kg. 12.60 fillérért kapható, melynek zsirtartalma 15.25, fehérje 23%. Kérem az, hogy sziveskednének felvilágosítást adni arra nézve: 1. fejősteheneknek nem-e ártalmas etetni? 2. ha korpa 8.80 fillérért és tengeri 10 koronáért kapható, mily arányban áll a száritott moslék ezekhez, egyáltalán célszerű-e fejőstehenekkel ezt etetni és fejenként egy napi adagolásra mennyi adható?

S. B.

196. kérdés. Bérleti szerződéssem egyik pontja így szól: „Haszonbérlet a haszonbérleti idő utolsó esztendejében természetelt gabonájából 1000 kereszt búzát és 500 kereszt árpát (keresztjét 18 kévével számítva) külön rakatni s azt tulajdonosnak vagy újabb haszonbérletjének 400 forintért átadni köteles. Az ezen felül meglévő szalmát, takarmányt, répát, burgonyát és kukoriczát köteles haszonbérlet kölesönösen megállapítandó becsárban, az összes töreket és pelyvát pedig ingyen, tulajdonosnak vagy az új haszonbérletnek átengedni.“ Ez a kifejezés „átengedni“ nem elég határozottan fejezi ki azt, hogy nemcsak én vagyok köteles átadni, de a bérbeadó is köteles-e minden esetre átvenni? Egy másik pont így szól: „Haszonbérlet köteles a bérleti idő utolsó esztendejében a szántóföldnek 25%-át fekete vagy zöld ugarban tartani.“ Szándékom fekete ugart nem hagyni, hanem takarmányféléket vetni, t. i. zabosbüköny, mohart, kukoriczát csalamádénak és rozsozt zöldtakarmánynak. Helyesen járok-e el? A szerződés trágyázásról nem szól, köteles vagyok-e a zöldugarföldeket megtrágyázni, vagy elég ha ezeket a takarmány letakarítása után rendes időben kétszer megszántom?

S. M.

197. kérdés. Jó minőségű réti-széna mennyi %-ot száradhat be mult évi szeptember 1-től február elejéig. Szénámát mult évi szeptember 1-én lett volna köteles a vevő elszállítani, azonban nem tette, hanem most jött, hogy elviszi. En persze száradási %-ot követeltek, amihez talán jogom is van, mert szerin-

tem a szénám mult év szeptemberben csak többet nyomott mint most fog nyomni, tehát a veszteséget nem én akarom viselni. M. M.

Felelet.

Mezőgazdasági szeszgyár felállítása. (Felelet a 187. sz. kérdésre.) Egy új mezőgazdasági szeszgyár felállítása iránti kérvény f. évi október hó 1-éig adandó be azon pénzügyigazgatóságnál, amelynek területén azon hely fekszik, ahol a szeszgyár felállítani terveztetik. Az igényelt kontingens minden hektoliterje után 15 nap alatt 10 korona biztosíték teendő le a pénzügyigazgatóságnál avégből, hogy a főzde 1903. év végéig üzembe fog helyeztetni. A kérvényhez csatolandó a telekkönyvi kivonat és kataszteri iv. A beérkezett kérvények alapján a kontingens 1902 évi február hó 15-ig fog a bejelentőknek tudtára adatni.

A szeszgyártást tárgyaló könyvül ajánlom dr. Kosutány-Lázár „A gazdasági szeszgyártás kézikönyve“ című munkáját.

Szeszgyári berendezések elkészítésével foglalkoznak: 1. Reichel és Heiszler gép-, réz- és ércműgyára Budapest, IX., Soroksári-utca 38-40., 2. Sangerhauseni gépgyár részvénytársaság Budapest, Külső-Váci-ut 1443., 3. Fleischer és Schirger gépgyára, Kassa.

-a-a-

Miről lehet a gyöngytyukot a kakastól megkülönböztetni? (Felelet a 188. kérdésre.) A gyöngytyukoknál a kakast hangjáról is meg lehet ismerni, ép úgy mint a gácsért vagy a gunárt. De ehhez jó fül és évekosszu gyakorlata kell, azaz sok rikácsolást kell végighallgatnunk, míg a hangokban mutatkozó különbség után itélni képesek leszünk.

Külsőről úgy lehet a kakast megfigyelni, hogy a him üldözi a tyukokat, de különösen a kakast, a gyöngytyukok körül forgolódik és élénkebb, mint a tojó. Színezete is a nász idején fénylőbb. Leghatározottabban ismerhetők fel a tenyésztési korban a kakások elálló fülcimpáiról, melyek hosszabbak, nagyobbak és husosabbak a tojóénál. Ha a gyöngytyukokat hátulról nézzük, ezt a különbséget hamar felismerhetjük.

bl.-

Szarvmoly. (Felelet a 189. sz. kérdésre.) A szarvasmarhák szarvainak molyosodását a legnagyobb valószínűséggel gombás fertőzés okozza, ellenben az öröklésnek legfeljebb annyiban lehet a kifejlődésére befolyása, hogy tul-tenyésztett állatok elfinomodott szarvai kevésbé állnak ellen a fertőzésnek vagyis fertőzésre alkalmas viszonyok között könnyebben betegszenek meg.

Védekezésül a baj elterjedése ellen ajánlható úgy a már molyos szarvaknak, mint az illető állatokkal együtt tartott többi állatok szarvainak tömény-kreolinnal való esetelése hetenkint kétszer. Az eljárás eredményét érdemes volna annak idején ebben a lapban közölni.

-y-

Védőoltás sertésorbáncz ellen. (Felelet a 190-191. sz. kérdésekre.) A Magyarországon több mint egy évtized óta a Pasteur-féle védőoltásokkal tett tapasztalatok szerint, ezek a védőoltások hatásosan megvédik a sertéseket a későbbi orbánczos fertőzés ellenében s ez okból olyan vidéken, hol az orbáncz honos, ajánlatos a malacokat, rövid idővel az elválasztás után, kora tavasszal beojsatni. Az ojsatást a törvény értelmében csak állatorvos végezheti. Önkényt érthető, hogy az orbáncz elleni védőoltás nem nyújt védelmet esetleges sertésveszes fertőzéssel szemben, de viszont attól sem kell tartani, hogy ez a védőoltás a beojsatott állatokat a sertésveszre hajlamosabbakká tenné. Malacokat egyébiránt most is kiterjedten ojsanak orbáncz ellen.

-y-

Párolt takarmány etetése marhával. (Felelet a 192. sz. kérdésre.) E helyen nem bocsájtkozhatunk a párlás tüzetes megbeszélésébe, mert elvünk az, hogy csak oly kérdésekre adjunk kimerítő választ, melyek újabb szempontokkal világíthatók meg. De miután a párlás előnyei, hátrányai s kivitelével már régóta tisztában vagyunk, s miután a párlást illetőleg semmiféle újdonságra sem hivatkozhatunk, annál fogva beérjük azzal, hogy Cselkó és dr. Kosutány „Takarmányozás-tan“-ára utalva, a következő áttekintésbe foglaljuk össze feleletünket.

A szálastakarmányt főleg csak két esetben tanácsos gőzzel párolni, nevezetesen 1. ha meg van romolva, pl. ha penészes, rozsdás, üszögös, iszapos, és 2. ha nagyon érdes, minő pl. az árpapolyva, repcebecczó, sásos széna. Ellenben a jó szálastakarmányt azért nem célszerű párolni, mert a párolt szálastakarmány elpuhítja az emésztő szerveket s az egész testet, s így a hizókat kivéve kisebb-nagyobb kárára van minden állatnak.

Az abrak párlása is főleg csak két esetben indokolt, u. m. 1. ha meg van romolva, pl. ha a szemestakarmány üszögös, penészes vagy dohos, vagy ha az olajpogácsa avas, s 2. ha vadrepcepogácsát etetünk, mely esetben párlás által kiűzhetjük belőle a mustárolajat, s így bátrabban etethetjük. Ellenben a kifogástalan abrakot legezelszerűbb felaprózva s szeszkával keverve, tehát szárazan etetni, mert úgy jobban rágiák az állatok, s nem kényeztetik el emésztőszerveiket.

A gyök- és gumótakarmányok közül csak a burgonyát célszerű párolni, de azt is csak akkor, ha nagyon sokat etetünk, pl. ha a fejőstehenek 20, a hizók 30 kg-nál többet kapnak 100 kg. élőszulra. Szintugy a rothadó burgonyát is párolva fogjuk etetni.

Ha a párlás célszerűsége főnforog, akkor Ventzki féle gyors működésű párlót tanácsos vásárolni, mely Kühne Edénél háromféle nagyságban gyártatván, 200-460 K. kapható. Ez mindenesetre jobban elégíti ki a gazdát, mintha ő maga tákol össze valami párlófélét. Akinek pedig kevés a párlandó takarmánya, az főzés által pótolhatja a párlást, ami még a legkisebb gazdaságban is könnyen eszközölhető.

Cselkó.

Zsombolyázott takarmány etetése lóval. (Felelet a 193. sz. kérdésre.) A besavanyított takarmány nem felel meg sem a ló izlésének, sem a természetének, mert a ló szivesebben eszi még a békarokkás takarmányt is akkor, ha mint zöld szénát kapja, mint midőn besavanyítva adjuk neki; a természetének pedig azért nem felel meg a besavanyított takarmány, mert utóbbi petyhitőleg hat a lóra, s szembetűnően csökkenti a munkaképességét, sőt esetleg az egészségének is megáthat. Ezért egyáltalán nem ajánljuk, hogy besavanyított vagy zsombolyázott takarmányt tessünk a csak valamit erő lóval is, és pedig sem magában, sem pedig száraz takarmánnyal keverve.

Cselkó.

Angelti tehenek tejelőképessége. (Felelet a 194. kérdésre.) Hogy az angelti tehenek jó tejelők, az nem képez kérdést. Miután azonban vannak más jó tejelők is, nagyon csudáalom, hogy kérdésttevő éppen ezekre gondol. Nem tartom ugyanis célszerűnek olyan szarvasmarhát tenyésztetni, melyet itt nem ismer senki s amely nem is kell senkinek. Az angelti tehen alig nagyobb egy jókora kecskénél, formáira is elűtő a mi szarvasmarhánktól; nem kell az itt se mérsárosnak, se másnak s ha ki lett fejve, 30 koronáért sem lehet értékesíteni. Mindezt közvetlen tapasztalatból mondhatom, mert egy közeli uradalom ezelőtt vagy 10 évvel hozatott egy 10 tehen s egy bikából álló törzset, de csakhamar — jóformán ingyen — tulajdott rajta. A legnagyobb kifogás az volt ellenük, hogy a

rendelkezésre tudták kihajtatni hozni egyenként mindenikre radtak együtt volna őket, Csunyak, a formákkal bi nagyobbak v van szó, akl tarka hollan a legbővebbe kat, illetőleg is inkább, kerületük va mint tenész egyedül a n csakis a nag hatók, amely mindennapja nagy sulyra is jól értéke angeltiak ne — azt hisze ban, holland nyékén levő fel. Ezek be Pick Oszvald dereseknek kétségen kiv tandó tenyé

Szárító

Felelet a 195. sz. kérdésre. A tes tanulmány mely „Die lo nek most me s melyből a

Szabály zött a szárító a következő

Miután fehérjét s 15 tőleg ugyana száritott szesz szerű gyártá tengerimoslé most már ké azt, hogy a tengerimoslé szeszmoslék tehető. Hogy összehasonlí korpával s te jönnünk, hog vegyük a zo

Évégbő nyára támasz a száritott te hetősége 50- E nagy inga hőmérsékttől mazik, mert ved általt, száritják s i az következő mőslek érték más és meg keveset ér. 93%, tehát n szenesedett a hetősége net hydrátok em 88-85% köz

Ha eze indulunk ki, 17.7% emész 25.5% emész ségel (3:3)

Ellenbe emészthető százelékokba

„PURITIN“

a legjobb kazánkő ellenes szer.

Megrendelhető: a Puritin-társaságnál Budapest, IX., Üllői-út 25. (Köztelek földszint)

Megrendelésnél a kazán táplálására használni szokott vízből 1-2 liter beküldendő.

rendelkezésre álló erdei legelőre semmiként se tudták kihajtani; kimentek ugyan, de visszahozni egyenként kellett őket, mert bár kötötték mindenikre kolompot, de semmiként sem maradtak együtt s megőrizni csak úgy lehetett volna őket, ha mindenik mellé egy pásztor áll. Csunyak, a mi népünknek sehogya sem tetsző formákkal bírók s egy jókora kecskénél alig nagyobbak voltak. Ha már a tej szaporításáról van szó, akkor én részemről inkább a fekete-tarka hollandiakat, mint amelyek határozottan a legbővebben tejelők, vagy a borzderes algauiakat, illetőleg wintsgauiakat ajánlhatom, annyival is inkább, mert a borzdereseknek tenyészkerületük van hazánkban s így a szaporulat, mint tenyészanyag is értékesíthető. Ha azonban egyedül a nagymennyiségű tej mérvadó, úgy csakis a nagytestű fekete-tarka hollandiak ajánlhatók, amelyek között a 20—25 literes tehének mindennapiak s amelyek kifejés után könnyen nagy súlyra hizlalhatók s így mézarszéki uton is jól értékesíthetők. Ugy a hollandiak, mint az angolnak nehezen szereshetők be, mert angolnak — azt hiszem — egyáltalán nincs az országban, hollandi pedig legfeljebb a Budapest környékén levő istállók egyik-másikában található fel. Ezek beszerzése céljából tényleg legjobb Pick Osvald állatimportőrhöz fordulni. Borzdereseknek azonban legjobb beszerzési forrása kétségen kívül a f. hó 22-én Budapesten tartandó tenyészállatvásár. —*csy.*

Száritott szeszmoslák takarmányértéke. (Felelet a 195. sz. kérdésre.) Dietrich nagyon részletes tanulmányt közöl a száritott szeszmosléról, mely „Die land. Versuchsstationen” 56-dik kötetének most megjelent 4-dik füzetében foglaltatik, s melyből a következő adatokat veszszük át:

Szabályszerű szeszgyártási viszonyok között a száritott tengerimoslák átlagos összetétele a következő:

	százalék
szárazanyag	120
ny. fehérje	24.6
„ zsir	14.7
„ szénhydrát	30.6
„ rost	14.5
ásványi anyag	3.6

Miután a zombori szeszgyár 23% ny. fehérjét s 15.25% ny. zsirt, vagyis megközelítőleg ugyanannyi fehérjét és zsirt biztosít a száritott szeszmoslékban, mint amennyit a szabályszerű gyártási viszonyok között nyert száritott tengerimoslék tartalmazni szokott, annál fogva most már kettőt tételezhetünk fel, u. m. először azt, hogy a kérdéses moslák nem más, mint tengerimoslék s másodsor, hogy a zombori szeszmoslák ny. szénhydrátartalma 30.6%-ra tehető. Hogy azonban a zombori szeszmosléket összehasonlíthassuk az átlagos összetételű buzakorpával s tengerivel, azzal kell még tisztába jönnünk, hogy milyen emészthető összetételűnek vegyük a zombori szeszmosléket.

Evégből ismét Dietrich említett tanulmányára támaszkodunk, melyből az tűnik ki, hogy a száritott tengerimoslék ny. fehérjéjének emészthetősége 50—93% között változik s átlag 77%. E nagy ingadozás a száritásnál alkalmazott eltérő hőmérsékttől s a kiszáritás eltérő mérvétől származik, mert a fehérje emészthetősége sokat szenved azáltal, ha a mosléket magas hőmérséktnél száritják s ha azt tulságosan kiszáritják, amiből az következik, hogy a világosabb színű szeszmoslák értékesebb, mint a sötét s hogy a komás és megszenesedett szeszmoslák különösen keveset ér. A zsir emészthetősége 92—94, átlag 93%, tehát nagyon kedvező, és pedig a megszenesedett moslékban is, mert a zsir emészthetősége nem függ a száritás módjától. A szénhydrátok emészthetősége is kedvező, mert csak 88—85% között változik s átlag 83.6%.

Ha ezen emészthetési százalékok átlagából indulunk ki, akkor a zombori szeszmoslékban 17.7% emészthető fehérjét, 14.1% emészthető zsirt, 25.5% emészthető szénhydrátot és 120.9 tápegységel (3:3:1 arány szerint) tételezhetünk föl.

Ellenben a buzakorpa s tengeri átlagos emészthető összetétele a következő. Ugyanis százalékokban foglaltatik:

	a buzakorpában	a tengeriben
emészthető fehérje	11.4	8.4
„ zsir	2.8	4.8
„ szénhydrát	42.8	60.6
tápegység	85.5	100.2

A zombori szeszgyár 12 K. 60 filléért árulja a száritott szeszmoslák q.-ját, mely árhoz viszonyítva az átlagos összetételű buzakorpa q.-ja 8 K. 89 fillért, a tengeri q.-ja pedig 10 K. 44 fillért ér. Elméleti számításunk tehát nagyon megközelíti a valóságot, mert a megkereső levél szerint Zomborban 8 K. 80 filléért árulják a buzakorpa q.-ját s 10 koronáért a tengeri q.-ját. De ha elméleti számításunk meg is közelíti a piaci árakat, teljesen mégsem egyezik velük, hanem — ha kevéssel is — a szeszmosléket a legdrágábbnak mutatja. Csakhogy elméleti számításunk valószínűleg igazságtalan a száraz szeszmoslák iránt, amennyiben a korpát értékesebbnek tünteti föl, mint aminő, amit onnét gyantitunk, hogy Kellner (Möckernben) azt következteti anyagcsere kísérleteiből, hogy a korpa emészthető szervesanyagai hihetőleg 20%-al kevésebb hatások, mint ahogy gondoljuk; a tengerinek pedig annyiban kedvez elméleti számításunk, hogy azzal 14.6% vizet tartalmazó ó-tengerire támaszkodunk, holott márcziusban mintegy 20% viz szokott a tengeriben lenni, mit ha tekintetbe veszünk, akkor a tengeri száritott szeszmoslékhoz viszonyítva csak mintegy 9 K. 78 fillért ér. Így tehát nagyon valószínű, hogy a zombori száritott szeszmoslák nemcsak hogy megéri azt az árat, amelyért kínálják, hanem hogy táptartalmához viszonyítva olcsóbb, mint a korpa s tengeri.

Miután a száritott szeszmoslák sok zsirt tartalmaz, elsősorban hizláló takarmány, azonban fejőstehenekkel is bátran etethetjük, de talán csak 1 kg.-ig fejünk ki s naponta, mert máskülönben hizlalja a tehenet, ami káros a tejelválasztásra. Ha a tehenek eddig korpát kaptak, akkor fejünk ki 1.5 kg. korpát helyettesíthetünk 1 kg. száritott szeszmoslékkal, de a többi korpát hagyjuk változatlanul; a tengeriről pedig azt tartják, hogy az a leggyengébb tejtakarmány a három közül, mert a tengeriben legkevesebb a fehérje. —*Cselkó.*

Haszonbéri szerződésben előforduló kétértelmű pontok értelmezése. (Felelet az 196. kérdésre.) Habár a szerződésben külön kikötve nincs, hogy a bérbeadó a kérdésben megnevezett terményeket minden körülmény közt átvenni köteles, a szerződés intencióját tekintve, a bérbeadó erre mégis kötelezhető, mivel ezen kikötés célja nem lehetett más, mint az, hogy ezáltal a jelenlegi bérlő utódja részére a gazdálkodás folytatásához és a talajero fentartásához szükséges termények előre biztosításának. Feltevésünk mellett szól továbbá az is, hogy a jelenlegi bérlő az 1000 kereszt búzát és 500 kereszt árpat utódjának 400 fűtért, tehát nagyon előnyös árban, az összes töreket és polyvát pedig ingyen átengedni tartozik, miszerint fel sem tételezhető, hogy a bérlő utódja ezen előnyökről lemondani hajlandó lenne. Hogyha pedig a bérbeadó az imént említett terményeket átveszi, önként következik, hogy az ugyanazon pont alatt felsorolt egyéb terményeket is átvenni tartozik, ami rá nézve nem is jár semmi nehézséggel, mert ezen termények átvétele kölcsönösen megállapítandó becár szerint kell, hogy történjen. Hogyha pedig a bérbeadó ezen jogáról lemondani akar, ami fel sem tételezhető, akkor a lemondást az összes terményekre kellene kiterjeszteni, ami pedig a jelenlegi bérlőre nem jár hátránnyal.

Az ugar tekintetében helyesen jár el a bérlő, ha az ugarnak kikötött területet a kérdésben felsorolt takarmányfélékkel veti el, mivel ezeket a növényeket általában zöldnövényeknek tekintik, habár a mohar és a csalamádé nem felel egészen ezen követelménynek, mivel ezek után az őszi gabona nem diszlik oly jól, mint a zabosbüköny és zöldroz után.

A szerződésben az ugarföldek megtrágyázása nem lévén kikötve, a bérlő nem is tartozik ezeket megtrágyázni s elegendő, ha ezek a területek a rendes időben kétszer megszántatnak, de a bérlő saját érdeke parancsolja, hogy

ezeket a területeket is, ha lehetséges megtrágyázza, mert így nagyobb takarmánytermésre tarthat számot, aminek értékesíthetőségéről a szerződésben is gondoskodva van.

Hensch.

Rétiszéna beszáradási százaléka. (Felelet a 196. sz. kérdésre.) A rétiszéna beszáradási százaléka az összerakott széna vitzartalma szerint különbözően alakul, mivel ezen vitzartalom tág határok, rendszerint 15 és 25% közt mozog. Minthogy pedig a teljesen légszáraz széna csak 15% vizet tartalmaz, az ezt meghaladó vitzartalom pedig az elrakott szénából fokozatosan elpárolog, a légszáraz állapotban elrakott szénánál tulajdonképpen semmi, ellenben 25%-nyi vitzartalommal elrakott szénánál 10%. Minthogy pedig a széna teljes kiszáradását nem szokás bevárni, s így minden széna összerakáskor 15%-nál több vizet tartalmaz, amely többletnek legnagyobb része az eltartás első felében szokott elpárologni, ennek folytán a valószínűleg már júniusban összerakott széna beszáradása szeptember 1-től február 15-ig átlagban 5—6%-ra tehető. Megjegyzem még, hogy rendszeresen kezelt uradalmakban a széna beszáradására $\frac{3}{4}$ —1 év alatt 8—10%-ot szokás számítani.

Hensch.

Az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet.

A most megjelent igazgatósági jelentésből és III. évi zárszámadásból megnyugvással vehetjük tudomásul, hogy az Orsz. Központi Hitelszövetkezet 1901. évi működése keretében igyekezett teljesíteni azt a nemes feladatot, melyet alapítói s a törvény eléje tűzött és teljesítette azokat abban a formában, abban a keretben s abban az irányban a melyeket a szövetkezeti eszme ápolói és gondozói úgy a külföldön, mint idehaza erre nézve eddig a legalkalmasabbnak találtak.

A gazdasági hitelszövetkezeteknél a jogos hiteligények, a gazdaság emelésére szolgáló törekvések támogatása után a gabona és bor értékesítését szövetkezetek, közös tejjgazdaságok létesítése, gazdasági eszközök és gépek közös beszerzése és állatértékesítés által igyekezett a központ eredményre segíteni a kötelekében álló szövetkezeteket.

Az ipari szövetkezeteknél a pénzhitel kielégítésén kívül a nyersanyag beszerzése, annak célszerű gépekkel való feldolgozása, közös munkák felvállalása s ipari készítmények közös értékesítése által a kisiparosok boldogulását áldásosan szolgálta.

A központ törekvéseit siker koronázta és a gazdasági és ipari szövetkezetek megalakítását a társadalom nagy érdeklődéssel támogatta.

Az elért nagy erkölcsi sikert nem számítva az anyagi eredmények tekintetében két dolog tűnik szembe: az egyik az, hogy a központi szövetkezet eredetileg 3 milliónyi csekély alaptőkével kezdte meg működését s a kormány, egyes törvényhatóságok s a szövetkezettel összeköttetésben álló nagy pénzintézetek támogatásával s a kamatozó kötvények kibocsátása és értékesítése oly lendületet vett, hogy alig 3 évi működés után képes volt a szövetkezeteknek 35 milliót rendelkezésükre bocsátani. A másik az, hogy a szövetkezet működésének hatása a vidéki kamatlábat tetemesen leszállította, mivel a szövetkezet nem engedte, hogy a fiók-szövetkezetek költségeik fedezésére a tagoktól 2%-nál többet szedjenek s ez a verseny azt hozta magával, hogy a kamatláb lényegesen alábbszállott s egyes helyeken csak 5—6%-ot tett ki.

A részletes jelentésből kitűnik, hogy a lefolyt évben 323 új szövetkezett lépett be a szövetkezet kötelekébe, a melyekkel a szövetkezetek száma 1287-re emelkedett.

A részletes és tanulságos kimutatások szerint a szövetkezeteknek összesen 253,702 tagja volt 529,064 jegyzett üzletrészszel 25,803,105

korona értékben. Az üzletreszekből be volt fizetve 10.864,183 kor. a tartalék 1.195,600 kor. s így a szövetkezetek tényleges vagyona 12.059,783 korona. A takarékbetétek összege 10.388,381 kor. volt. A szövetkezetek ez év végén 35.594,000 koronával tartoztak. A szövetkezetek pénzfölöslege 771,266 kor. betét képen van elhelyezve.

Az összes szövetkezetek között 1287 szövetkezet, tehát a túlnyomóan nagyobb rész gazdasági szövetkezet, az ipari szövetkezetek száma 59, vegyesen ipari és gazdasági 8, vegyesen gazdasági és ipari 7, ipari szakcsoport 26, mely szövetkezetekben 8000 iparos tag van, ezenkívül gazdasági szövetkezeink kimutatásai szerint e szövetkezetekben 15.000 iparos van, s így az iparos szövetkezeti tagok száma 23.000-re rug. Az ipari szövetkezetek között 9 van olyan, mely tagjai ipari készítményeit is értékesítette 639,638 korona forgalmi értékben, és 8 szövetkezet nagyobb ipari munkákat vállalt fel, melyeknek forgalma 386,982 koronát tett ki. A mi az alaptőkeket illeti, az az elmúlt évben jelentékenyen szaporodott úgy, hogy a rendes tartalékba tett összegek beleszámításával az alaptőke eléri az 5 millió koronát.

Az országos központi hitelszövetkezetnek harmadik évi nagy arányú munkálkodása bizalommal tölthet el mindenkit a ki a szövetkezeti eszmének, a szövetkezeti törekvéseknek terjedésétől a magyar kisgazdaosztály helyzetének javulását várja.

VEGYESEK.

Mal számunk tartalma:

	Oldal
OMGE. közleményei.	401
Darányi tárczája.	401
Országos Központi Hitelszövetkezet.	406
Allattenyésztés.	
A tehének borjazásának legjobb ideje.	402
Üzeman.	
Takarmánytermesztési költségek.	403
Gazdasági növénytan.	
Aranka a cukorrépán.	405
A gabonavetések téli pusztulása.	405
Levelszekrény.	406
Vegyesek.	407
Kereskedelem, főzde.	410
Szerkesztői üzenetek.	411

Eljegyzés. Kun Ignác Nándor, Propper Samu gépgyári cég főhivatalnokja eljegyezte Kellermann Etelka kisasszonyt.

Birtokvásárlás. Gróf Esterházy Sándor vas-, veszprém- és zalamegyei nagybirtokos megvásárolta a győrmegyei marczaltói uradalmat két millió koronáért.

Baromfitenyésztők Országos Egyesülete. A „Baromfitenyésztők Országos Egyesülete” f. hó 9-én tartotta meg szép számu tagjai jelenlétében alakuló közgyűlését Pirkner János m. kir. állattenyésztési felügyelő elnöklete alatt, ki üdvözlőlvén a megjelenteket, lendületes szavakkal vázolta a baromfitenyésztés fontosságát s kifejtette az egyesület célját, amelynek feladata véleményét nyilvánítani, a baromfitenyésztési kedvet országsszerte ébreszteni, az ismereteket terjeszteni és fejleszteni. Szükségesnek mondja ezt a faktort, különösen szükségesnek

pedig nálunk, hol a legszegényebb néposztály megélhetését biztosíthatja. Felteszi a kérdést, hogy megakarják-e a jelenlevők alakítani az egyesületet. Hosszantartó eljenzés követte az elnök lelkes szavait. Ezután Tormay Béla miniszteri tanácsos rámutatott a mozgalomnak szociális voltára, mert a kisemberek ügyeinek előmozdításáról van itt szó. Három tényező kell hogy szerepeljen e mozgalomban: a tenyésztő, az állam és a társadalom. Melegen üdvözlö az eszmét és örömmel csatlakozik hozzá. Ezután az elnök felkéri a jegyzőkönyv vezetésére Agh Endrét, a jegyzőkönyv hitelesítésére pedig Iváncsy Aladárné urnőt és dr. Rodiczky Jenő urat. Tormay Béla indítványára ezután a szervező-bizottság által kidolgozott alapszabálytervezetet a közgyűlés egyhangulag elfogadta. Ezután az elnökség, igazgató-választmány és a számvizsgáló-bizottságot választotta meg a közgyűlés. Egyhangulag megválasztották:

Elnökül: gróf Teleky Józsefné. Alelnökökül: K. Lippich Gusztáv főispán, gróf Keglevich Miklós. Ügyvezető alelnökökül: Pirkner János. Igazgató-választmányi tagokul: lovag Asbóth Béláné, Bartal Kálmán, Berzeviczy Zsigmond, Born József, Brokes Ede, Buday Barna, Bujánovics Gyula, gróf Desseffy Emil, Darányi Ferenczné, Fittler Sándorné, Grasselli Miklós, báró Gudenus Béláné, Hauer Béláné, ifj. Holló József, dr. Horváth Ádám, Horváth Jenő, Hreblay Emil, dr. Hutya Ferencz, Igali Szvetozár, Iváncsy Aladárné, Jeszenszky Pál, Kaffka Edéné, kakucsi Liebner József, Kokas Józsefné, Koppély Géza, Kovács Albert, Krauszhar Károly, Krick Aladár, Kronpecher Szilárd, Laehne Hugó, Liptay Béláné, gróf Lónyay Gáborné, Lukácsy Imréné, Marton Andor, Marton Istvánné, Monostori Károly, Nagy Dezső, Návay Tóth Paula, Ordódy Mailáth Gizella, Paikert Henrik, Polóczy Horváth István, Polónyi Manó, Pronay Mihályné, Purgly Lászlóné, Rác Ódönné, dr. Rác István, dr. Rodiczky Jenő, Rimler Károly, Rubinek Gyula, Sekmorl Bernátné, Serák Károly, Serfőző Géza, Sierbán János, Szalay János, Szilassy Zoltán, gróf Teleky Arvédné, gróf Teleky József, dr. Tangl Ferencz, Tolnay Lajos, Tormay Béla. A számvizsgáló bizottság tagjaivá: Andraskovics Géza, Székács István, Zórád István.

A választás után K. Lippich Gusztáv főispán az elnökség nevében megválasztásukért köszönetet mondott, majd Szilassy Zoltán indítványozza, hogy a közgyűléshől kifolyólag a földművelésügyi minisztert üdvözlőjek s felkérjék arra, hogy az ügyet s az egyesületet a jövőben hathatós anyagi és erkölcsi támogatásával a rárótt feladatok megoldására segítse. Ezután Agh Endre felolvasta az egyesület részletes működési programját, amelyhez a közgyűlés hozzájárult. Pirkner János ügyvezető alelnök még egyszer köszönetet mond a megjelenteknek érdeklődésükért és az ülést berekesztette.

Itt említjük meg, hogy a pozsonyi baromfiállítási rendező-bizottsága dr. sippi Rodiczky Jenő csász. kir. asztalnok elnöklete alatt szintén f. hó 9-én ülést tartott, amelyen a Hreblay Emil csoportbiztos által előterjesztett tervezetet elfogadták, s az időközben megüresedett két

rendező-bizottsági tagságot Ordódy Mailáth Gizella és Laehne Hugóval töltötték be. Gróf Teleky Józsefné elnök betegsége miatt nem lehetett jelen ezen ülésen.

A cukoregyezmény ellen. A brüsszeli cukorkonferencia határozománya s az az egyezmény, amelyet a „Köztelek” is tudatott olvasóival, élénk megbeszélés tárgyát képezi, úgy nálunk, mint a külföldön. Az osztrák mezőgazdák a földművelésügyi, pénzügyi és kereskedelmi miniszteriumok képviselőinek jelenlétében f. hó 7-én gyűlést tartottak, amelynek tárgya a brüsszeli cukoregyezmény volt. Dr. Bunzel azt mondja, hogy a brüsszeli konvenczió életbe lépése sem a mezőgazdaságnak, sem az iparnak nem fog használni. Amely pillanathban Anglia behozza a retorziós vámokat, a prémiumok sem használnak semmit. Dr. Fries nagy veszedelemnek tartaná mégis, ha Ausztria egyedül zárná ki magát a konverzióból, mert ez csak a többi államnak használna. Németország nélkül Anglia aspirációival bajos szembeállani; feladatul tűzte ki, hogy Ausztria lehetőleg olesó cukrot termeljen, répatermesztését korlátozza, a termelési költségek csökkentessenek és a kivitel ekként legyen fenttartható. A francia képviselő-kamara f. hó 7-iki ülésén is szóba került a brüsszeli cukoregyezmény. A francia pénzügyminiszter itt egy képviselőnek a cukorkonferenciára vonatkozó kérdésére azt felelte, hogy a konferencia határozatai által az összes cukorprémiumokat eltörölték. Azt hiszi, hogy az összesség érdekeinek szempontjából már régóta nem alkottak ilyen üdvös művet. A miniszter hozzátette még, hogy a konferenciára vonatkozó összes ügyiratokat közzé fogják tenni. Berlinben kb. 500 cukoriparos és mezőgazda gyűlést tartott, amelyen az elnök kijelentette, hogy mindent el kell követni, hogy a brüsszeli cukoregyezményt, melyet a birodalmi gyűlés még nem szentesített, megbuktassák. Arról is szó volt, hogy a magyar és osztrák érdekeltek a németekkel karöltve fognak járni. A gyűlésen végül a következő határozati javaslatot fogadták el: a cukoriparosok rendkívüli közgyűlése tudomásul veszi a brüsszeli konferencia eredményét s hozzájárul mindazokhoz az intézkedésekhez, amelyeket a német cukoripar-egyesület megbízottjai a prémiumok eltörlése, s a vám megváltoztatása ügyében hoztak, ellenben határozottan elvárja, hogy a szövetséges kormányok kellő időben alkalmat fognak adni a német cukoriparnak s mezőgazdáknak arra, hogy jogos kívánságaikat behatóan kifejezésre juttassák.

Az OMGE. tenyészállatvásárja folyó hó 22. és 23-án tartatik meg a Tattersallban. A vásárra érkező állatokat a rendezőbizottság már márczius 18-tól kezdődőleg fogadja el, kiváratos azonban, hogy az állatok legkésőbb 20-án délig a helyszínére érkezzenek, hogy a másnap délben kezdődő birálatig valamelyest pihenhessenek. A kedvezményes szállítás igénybevételére jogosító igazolványokat a rendezőbizottság e hét folyamán küldi szét. A szállítási igazolvány melléklése esetén is azonban a vasut csak az esetben alkalmazza e kedvezményes díjtételt, ha a fél ezt a fuvarlevélen kifejezetten kívánja. Felhívjuk ennél fogva a felküldők figyelmét, hogy az állatok feladása alkalmával a

Jobb és

megbízhatóbb

magvakat

nem is ajánlhatunk, mint a minők 28 év óta

Mauthner Ödön

csász. és kir. udvari
magkereskedésében
Budapesten kaphatók.

fuvarlevél
kedvezmény
vénják.

bevásárlás
döttjei

miniszter
leti felü

vásárlan
itt szere

zik. Bej
szarvasn

sértés.
angol h

körülme
nagy jö

is felhí
figyelmé

Lu
nyílt tav

tott fel.
és esős

forgalma
ben delü

átlagára
kollekt

hazai te
gróf. Dó

Sándor
közül F

érdemel
ján azt

tulajdon
nagyobb

Széchen
Agoston

gyors hi
lippizza

Nándor
Chotka

Miksa és
dicsérő.

Jenőné,
négyes

selik a
Csinos j

nyis Káro
töslő-ny

Noposa
tok közü

Lipót or
vics Bé

Andrássy
állított

lovagolt
ték. And

vadászha
csakham

hátaslov
Lajos, A
ger Sam

A
második
lete alát

kezésre
ítélte od

I.

54-57.

chenyi I

oklevél:

tának.

II.

Károlyi

dij Barc

dij Miko

III.

Károly

Chotek

dij Muzs

IV.

Géza 230

János 34

Sándor

Vladár

Er

Egyesüle

uteza 10

fuvarlevélre reá vezetni sziveskedjenek, hogy a kedvezményes szállítási díjtétel alkalmazását kívánják. Tekintve, hogy a tenyészállatvásáron bevásárlás céljából a román kormány kiküldöttjei is megjelennek és a földmívelésügyi miniszter is utasította az állattenyésztési kerületi felügyelőket, hogy a köztenyésztés részére vásárlandó értékesebb apaállatokat is lehetőleg itt szerezzék be, a vásár igen élénknek ígérkezik. Bejelentett ezideig körülbelül 220 darab szarvasmarha, 300 darab juh és 80 darab sertés. Különösen sok szimmenthali marha és angol hussertés van bejelentve, mely utóbbi körülményre, tekintettel a hussertésenyésztés nagy jövőjére, a rendezőbizottság különösen is felhívja az állattenyésztőközönség szives figyelmét.

Luxuslő-vásár. A folyó hó 10-én megnyílt tavaszi luxuslő-vásárra 303 drb ló hozott fel. A rendkívül kedvezőtlen zord, szeles és esős időjárás dacára a vásár első napi forgalma elég kielégítőnek mondható, amennyiben délutánig elkelt 45 drb ló 1152 korona átlagárral. Nagyobb és dicséretet érdemlő ló-kollekciókat állítottak ki a következő kiválóbb hazai tenyésztők: Fáy Béla, Chotek Rezső gróf, Döry Jenőné, Vigyázó Sándor gróf, Károlyi Sándor gróf, Andrassy Géza gróf; a kereskedők közül Fischer Miksa és Keller Béla kollektívái érdemelnek felemlítést. Futólagos szemle alapján azt tapasztalhattuk, hogy a következő tulajdonosok fogatai és hátsólovai keltettek legnagyobb feltűnést és pedig Wass Jenő gróf és Széchenyi Imre gróf négyesfogatai, Mikovics Ágoston hintófogata, Farkas Zoltán két fekete gyors hintólova, Fáy Béla pompás egyöntetű lippizzai négyese, Pogány Lajos és Schossberger Nándor báró amerikai gyors hintós ügétői, Chotek Rezső gróf jól behajtott jukkerei, Fischer Miksa és Keller Béla kereskedők szakértelmét dicsérő, kitünően párosított hintós fogatai, Döry Jenőné, Döry Ödön és Döry Frigyes jukker-négyes és kettősfogatai méltó anyaggal képviselik a Döry névnek megfelelő jó hírnevet. Csinos jukkerfogatokat küldöttek még gróf Kornis Károly és özv. Halász Jánosné. Szolid hintólova-anyagot láttunk gróf Károlyi Sándor és Nopcsa Elek báró tenyészeteiből. A sebes-fogatok közül még különösebben feltűntek Spitz Lipót orosz, Muslay Gyula amerikai és Jankovics Bésán Gyula angol félvér jukkerfogatai. Andrassy Géza grófnak ugy pompásan összeállított lippizzai négyesfogata, valamint jól belovagolt hátsólovai közfigyelem tárgyát képezték. Andrassy Sándor gróf egy hatalmas szürke vadászhatást állított ki, melyet elővezetése után csakhamar egy külföldi vevő meg is vett. A hátsólovak közül még felemlítjük: Brachfeld Lajos, Almásy Géza, Beretvás Endre, Schlésinger Samu és Lubinsky János gróf hátsólovaikat.

A vásárra felhozott anyagot a vásár második napján gróf Andrassy Sándor elnöklése alatt működő jury bírálta meg és a rendelkezésre álló díjakat a következő tenyésztőknek ítélte oda és pedig:

I. Négyes fogatoknál: I. díj Fáy Béla 54—57. kat. számú fogatának; II. díj gróf Széchenyi Imre 333—336. sz. fogatának. Elismerő oklevél: gróf Vass Jenő 30—33. k. sz. fogatának.

II. Kettős hintós fogatoknál: I. díj: gróf Károlyi Sándor 189—190. k. sz. fogatának; II. díj Barchfeld Lajos 79—80. k. sz. fogatának; III. díj Mikovits Ágoston 40—41. k. sz. fogatának.

III. Jukkerfogatoknál: I. díj gróf Korniss Károly 145—146. k. sz. fogatának; II. díj gróf Chotek Rezső 120—121. k. sz. fogatának; III. díj Muslay Gyula 223—224. k. sz. fogatának.

IV. Hátsólovaknál: I. díj gróf Andrassy Géza 230. k. sz. hátsólovaknak; II. díj gróf Lubinsky János 345. k. sz. hátsólovaknak; III. díj gróf Andrassy Sándor 235. k. sz. hátsólovaknak. Elismerő oklevél Vladár Imre 266 k. sz. hátsólovaknak.

Erdészeti előadás. Az Országos Erdészeti Egyesület helyiségeiben (Budapest, V., Alkotmányutca 10. szám) f. é. márczius hó 18-án d. u.

4 és fél órakor Fekete Lajos m. kir. főerdőtanácsos és akadémiai tanár. „Az erdőrendezésnek hazánkban szokásos rendszeréről, annak módosításáról és egyszerűsítéséről“ előadást tart.

Gazdasági előadások. A Zalavármegyei Gazdasági Egyesület és a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége által Zala-Egerszegén f. hó 10-én rendezett gazdasági előadások a Zala és szomszéd vármegyék nagyszámú intelligens gazdaközönségének jelenlétében folytak le. Az előadásokat a helyi gazdasági tanintézet tanári kara, továbbá Szilassy Zoltán OMGE. titkár és dr. Fáy Gyula, a munkás- és eselődsegélypénztár igazgatója tartották. Czákó Béla gazd. tanintézeti igazgató az üzemtan köréből. Fáber Sándor tanár a növénytermesztésből. Sztankovics János tanár az állattenyésztés és állategészségügy köréből, Szilassy Zoltán a szövetkezetekről, dr. Fáy Gyula pedig a gazdasági munkás- és eselődsegélypénztárról értekezett, amely utóbbi élénk eszmecsere tárgyát is képezte. A jelenvolt hallgatóközönség sorából a következő névsort sikerült egybeállítanunk. Ott voltak:

Dr. Jankovich László gróf főispán, Herteleny Ferencz gazd. egy. elnök, Szücs Dezső, Szücs Zsigmond, Elek Ernő, Bosnyák Géza, Fabianics Gyula, Csertán Károly, Odor Géza, Nagy László, Kayser Vilmos, Zathureczky Márton, Csüllag Gyula, Szily Dezső, Könyvmayer János, Udvardy Ignác, Czákó Béla, Wolf Izsó, Sztahó István, ifj. Eitner Sándor, Fischer László, Koller István, Boggyay Máté, Farkas József, Malatinszky Ferencz, Matisz Lajos, Vécsey Zsigmond, Szentmihályi Dezső, Stadel János, Deák Mihály, Kócsa János, Chocsinszky Miklós, Sztankovics János, Fáber Sándor, Várhidy Lajos, Fischer N., Gyömörey Vince, Fitos Márton, Rechnitzer Liksa, Löwenstein Miksa, Schwarcz János, Deák Mihály, Talabér László, Kroszecz Gyula, Farkas Ferencz, Tuss Antal, Ulicsny Károly, Dezső Béla, Voight Ede, Ruzsics Lajos, dr. Czinder István, Boschán Gyula.

Az előadások után a jelenvoltak társaságba gyűltek össze, amelyen Herteleny Ferencz az előadókat, Csertán Károly a gazdasági egyesület elnökét, Szilassy Zoltán pedig a jelenvolt orsz. képviselőket köszöntötte fel.

A Hunyadvármegyei Gazdasági Egyesület a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége által márczius hó 8. és 9-én rendezte Déván gazdasági előadásait nagyszámú érdeklődő közönség jelenlétében. Előadásokat tartottak: dr. Baitner Ferencz, Rácz Imre gazd. tanintézeti tanárok, Szilassy Zoltán OMGE. titkár a szövetkezetekről és dr. Szentkirályi Ákos gazdasági tanintézeti igazgató. A jelenvolt nagyszámú hallgatóközönség sorában ott láttunk: br. Bornemisza Tivadar elnököt, gr. Bethlen Miklós főispánt, Mara László alispánt, Kendeffy Gábor, gr. Kün István, báró Jósika Lajos, Lázár Elemér, Lázár László, br. Kemény Józsefet, Csernovits Mihályt, Sándor Lajost, Csabay Lajost, Pietsch Lajost, Boer Gábor, Réthy Lajost, Gáspár Józsefet, Boga Károlyt, Pogány Bélát, Benedikty Lajost, Bágya Ivánt, Szentiványi Gábor, Kontz Domokost, Kovács Lajost, Papp Adolfot, Kompoldy Aladárt, Kiss Ernőt, Misinszky Vilmost, Szalatsy Jánost, a tanítóképző intézet részéről Silex Károly tanárt és vagy 30 tanuló. Szilassy Zoltánt, dr. Szentkirályi Ákóst, Lachne Hugót, dr. Bannier Ferenczet, Rácz Imrét.

A gyapjuüzlet 1901-ben. Heller M. és Társa gyapjuárverező vállalata magyarországi gyapjuüzlet 1901. évi menetéről értesítést adott ki, melyből kiemeljük a következőket: A külföldi majdnem egyhangú jelentések az 1901. évi üzletet bár nyugodt, de normális lefolyásúnak és nem is kedvezőtlen irányzatúnak jelzik, oly üzletnek, mely nem csapván át a spekuláció tulkapásaiba, nagyobb árhullámzást sem hozott felszínre, úgy, hogy a tengerentuli gyapjunak az 1901. év végén jegyzett árfolyama, az előző 1900. év végén létezett árakkal való összehasonlításában, csakis mintegy 10 százalékos csökkenést mutat. Nálunk ellenben ezen külföldi, éppenséggel nem depimáló jelenséggel szemben a lefolyt esztendő az értéknyátlás folytonos láncolatát tünteti fel, úgy, hogy egészen a 90-es évek közepe táján létezett legalantosság áralapig kellett fokozott hátrálnunk. Ennek a külföldi és a magyarországi üzletmenet közötti ily merőben ellentétes tünetnek a magyarázata nem nehéz, ha szemügyre vesszük azon preczentuális árhanyatlási különbözetet, mely az egész 1900-iki üzleti év folyamán a külföldi és a magyarországi

értékesítés között mutatkozott. Köztudomású ugyanis, hogy a tengerentuli jó és közepes gyapjuárverés ára az előző 1899-iki árfolyamhoz képest az 1900. év folyamán 40—50 százalékkal csökkent, míg ugyanazon időszakban nálunk a magyar gyapju értéknyátlása a 20 százalékos csökkenést sem haladta meg. Így azután a magunk még relative előnyös áralapjának kellett ez év folyamán fokozott árnyalásokkal oda-módosulni, hogy a külföldi paritásához tereljük és ekként tényleg át is szenvedtük a további, mintegy 20—30 százalékos tevő árnyalást, akkor és oly időben, amikor a londoni és antwerpeni aukciókon a tengerentuli gyapju árteke jelentéktelen árhullámmal tarthatta magát csakis mintegy 10 százalékkal az 1900. évi áralap alatt. A tespedő üzlet némi fellendülése, mely az év végén valamennyire észlelhető volt és a tengerentuli termék csekély árjavulásában is nyilvánult, kell, hogy az 1902-ki év kezdetével a magyarországi üzletre való vonatkozásban szintén valamennyire élénkítőbb befolyással legyen és legalább is végre gátat vessen az árak még további lemorzsolódásának.

A tej díjmérséklése. Egy vasutügyi szaklap az állattenyésztők és főleg a tehenészetek abbéli jogos és méltányos kérelmét, hogy a tej vasuti szállítására most fennálló díjtételek a gazdasági termény forgalma, valamint a fogyasztóközönség érdekében leszállítsanak, feleslegesnek tartja. Kimutatja, hogy az utolsó négy esztendőben a vásárcsarnokokba érkező tej mennyiség miként szaporodott, nem számolt azonban azzal, hogy ez az emelkedés minek köszönhető. Mindennek, csak épen a tejszállítás mai formájának nem. Unos-untalan panaszt hallunk a gazdák köréből a tej vasuti szállításának mizériájáról, hogy drágán továbbítják, s hogy a szállítás bizonyos időhöz van kötve s ez is lassú; mindez pedig semmi esetre sem használ állattenyésztésünknek. Az utóbbi időben nagy lendületet vett szarvasmarhatenyésztést, a tehenészetek szaporodását örömmel látjuk, a tejszövetkezetek, az állam és társadalom elég szép eredményeket ért el ezen a téren máris, jövő fejlődését biztosítani azonban szükséges, hogy a tehenészetek termelése, és különösen a tej piacra szállítása méltányos díjtételekben történjen s lehetőleg kellő idején kerüljön a piacra.

Vidéki tenyészállatvásárok. A Liptó-megyei gazdasági egyesület a liptó-szt-miklósi járás bemutatására márczius hó 18-án Liptó-Szt-Miklóson bikavásárral kapcsolatos tenyészkiállítást rendez. A vasvármegyei gazdasági egyesület f. évi április hó 4-én Szombathelyen nyilvános állatárverést tart. Eladásra kerül 40, esetleg 60 db szimmenthali fajtájú részben tiszta, részben félvérű bika. Az árverésben csak vasvármegyei gazdák és a megyebeli községek megbízottak vehetnek részt. Az Abauj-Tornamegyei gazdasági egyesület a földmívelési miniszter támogatása mellett ez év április 7—8 és 9-ik napjain fogja megtartani Kassán a szokásos díjazással egybekötött VIII-ik tenyészbika és a II-ik üszővásárját. A vásáron részt vehetnek Abauj-Torna, Borsod, Gömör, Sáros, Szabolcs, Szepes és Zemplén vármegyék tenyésztői. A bejelentési határidő márczius 30-ika, azokra, akik vasuton szállítják állataikat: márczius 27.

Sajtküldemények díjkedvezménye. Brassó állomáson tetszés szerinti mennyiségben teherárúként feladandó sajt és túró küldemények után a m. kir. államvasutak összes vonalain és a pécs-barcsi vasuton f. é. márczius hó 1-től visszavonásig, de egyelőre legkésőbb a folyó év végeig tartó érvényességgel az igazgatóság a rendes viteldíjjal szemben 25—30% kedvezményt engedélyezett.

Díjkedvezmény a Budapesten tartandó tavaszi luxuslővásár alkalmából. a m. kir. államvasutak kezelésében levő összes helyi érdekű vasutakon. A Budapesten tartandó tavaszi luxuslővásár alkalmából a m. kir. államvasutak a f. évi márczius 1-től május 10-ig terjedő időre a kiállítási állatokra érvényes díjkedvezményt engedélyezte. A kedvezmény az állatok

kal egy kocsiban szállított kocsik és gígekre is érvényes az OMGE. által kiállítandó igazolványok alapján. Ezen díjkezdménye eleinte csak a m. kir. államvasutak és a kezelése alatt levő 8 helyi érdekű vasut vonalán volt érvényes; de utólag ezen kedvezmény a m. k. államvasutak üzemében álló összes helyi érdekű vasutak vonalaira is ki lett terjesztve.

NYILTTÉR.

Most jelent meg
Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán

az O. M. G. E. ftkárjai szerkesztésében

Köztelek Zsebnaptár

1902-re.

A „KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR” ezen **nyolczadik évfolyama** régi köntösében, javított és tetemesen bővített tartalommal bír. A „Köztelek Zsebnaptár” minden más zsebnaptárt nélkülözhetővé tesz. — A „Köztelek Zsebnaptár” ára az **O. M. G. E. tagjai és a „KÖZTELEK” előfizetői** részére bérmentes küldéssel együtt **3 korona 50 fillér.**

Megrendelhető a

KÖZTELEK
kiadóhivatalában,
Budapest, IX., Üllői-ut 25.

A „Köztelek” kiadóhivatalában, Budapest, Köztelek a következő gazdasági szakmunkák kaphatók:

Az Ujlaki uradalom üzleti berendezése. Irta Wiener Moszkó. A „Köztelek” szerkesztője által kitüntetett pályamű. Két táblával, hat ábrával. Ára portómentesen megküldve **1 kor. 10 fillér.**

Egyszerű gazdasági számvitel. II-ik kiadás. Irta Suschka Richárd. Az Orsz. Magy. Gazd. Egyes. által 2000 korona pályadíjjal koronázott pályamű. Bolti ára csinos vászonkötésben **6 korona.** A „Köztelek” előfizetőinek és az OMGE. tagoknak portómentesen megküldve **4 korona 60 fillér.**

A Baromfi bizlalása és a hizott baromfi értékesítése. Irta Hreblay Emil állattenyésztési felügyelő. Ára portómentes küldéssel **1 korona 70 fillér.**

A mesterséges borok kikészítésének, forgalomba hozatalának tilalmáról szóló törvény. Magyarázó jegyzetekkel ellátta: dr. Lónyai Ferencz. Ára **1 kor. 60 fillér.**

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894-ik XII-ik törvényzikk, a végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet, magyarázatokkal ellátva, egy füzetben. Ára bérmentes küldéssel **2 kor. 20 fillér.**

A sertés javítása és hizlalása. Gazdák és hizlalók használatára. Irta: K. Ruffly Pál uradalmi főtiszt. Ára portómentes küldéssel **2 kor. 20 fillér.**

I. Káté községi mező- és hegyörök számára. A mezőgazdaság és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII-ik törvényzikk alapján összeállítva. Ára portómentes küldéssel **40 fillér.**

II. Káté az uradalmi eszözök számára. Ára portómentes küldéssel **40 fill.** Összeállította: dr. Balkay Béla. Mindkettő csinos zsebkönyvalaku kemény táblába van kötve és 20 oldalas jegyzetnaplóval van ellátva.

Megjelent az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” kiadásában Az Ujlaki Uradalom Üzleti berendezése a „Köztelek” szerkesztője által kitüntetett pályamű. Két tábla hat ábrával. Irta: Wiener Moszkó. Egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának jövedelmezőségére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csinos könyv ára portómentes megküldéssel: 55 krajczár. Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi czég jelei tise.)

Budapest, 1902. márczius 8.

Az időjárás a hét folyamán nagyjából derült, száraz és enyhe volt. Szórványosan különösen a hét elején még esapadék és gyenge fagy állott be, a hét végével azonban ismét enyhébb az idő és egészen tavaszias jelleget öltött. A vízállás emelkedő, a hajózást teljes mérvben folytatják is, egyelőre azonban a hozatalok a téli állásban, vagy a tél folyamán rakodás alatt volt rakományokra szorítkoznak. A vetések állása felől nem jelentenek kedvezőtlen híreket; a férgek és egerek okozta károk évenként visszatérő jelenségek.

A külföldi piacokon az irányzat tovább csendes és az üzleti viszonyok kedvezőtlenek. A spekuláció tétlen, a fogyasztás csak a legszükségesebbet vásárolja és az így korlátozott üzleti tevékenység az árfolyamok lassu csökkenésével van kapcsolatban. Amerikában a farmerek szállítási ugyan gyengék maradtak és a látható készletek is csökkennek (a Bradstreets becslése szerint a buzamennyiség 638,000 bush. csökkent), az export forgalom ennek ellenében azonban szintén nagyon csekély, sőt az utóbbi napokban jóformán szünetelt. Az árak egyébként csak csekély változásoknak voltak alávétve és egyenlegként alig változtak. Angliában a hangulat szintén csendes és a forgalom korlátozott; éppúgy dominált eladási hajlam a francia piacokon, annál inkább, mert a régen várt imporszükséglet csak nem akar mutatkozni. A német piacokon az árvaltozások egész jelentéktelenek maradtak és a többi kontinentális tözsdén is nehézkes forgalom mellett az árak alig tartottak.

Nálunk az üzlet ugyancsak szűk keretben mozog, a gyenge kínálat dacára kenyérmagvak csökkennek és takarmányzikkék is olcsóbbak.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza továbbra is csak nagyon gyengén van kínálva. A vidéki piacokon való vásárlás állandóan nehéz ugyan, a nagyobb tettekben beérkező és előre vásárolt hajóru azonban a malmokat újabb vásárlások alól annyival is inkább mentette fel, mert ezek egyelőre készletekkel amegy is el vannak látva. A lisztüzlet kedvezőtlen helyzete természetesen első sorban járult ahhoz, hogy a malmok tartózkodóak maradjanak, míg a tulajdonosok ezzel szemben eladási hajlamot tanúsítottak és árengedmények megadására is készeknek mutatkoztak. Gyenge forgalom mellett az árak így fokozatosan 15 fillért vesztek és az összeforgalom csupán 45,000 mm.-át tesz ki. A heti hozatal ennek ellenében 116,000 mm., melyből 1000 mm. vittek tovább.

Rozs e hét folyamán is el volt hanyagolva. A kínálat ugyan gyenge, azonban így is csak kis tételek fáradtsággal voltak a fogyasztásnál elhelyezhetőek. Az export teljesen tétlen. Az árak így természetesen csökkennek voltak és 10-15 fillért vesztek. Minőség szerint budapesti paritásra 14-80 K.-ig jegyzünk készpénzfizetéssel, míg helyben 15 K.-ig érhető el 3 óra. Nyíri származékokban a kínálat hiányzik, de kereslet sem mutatkozik.

Árpa (takarmány- és hántolási czélokra) változatlan tartott maradt. A vételen — habár csak gyenge mérvben — gyárosok, részben hizlalók vettek részt, mely utóbbiak erőteljes szemű árúért valamivel magasabb árakat is engedélyeznek. Minőség szerint 11-80-12-50 K. jegyzünk helyben. Maláta- és sörárpák állomásokon átvéve a kínálat csak szórványos és megfelelő áru kevés kerül a piacra. Az előforduló tételek malátagyárosoknál változatlan teljes áron 13-15-50 K. között adatnak el.

Zab beérkező hajóru folytán valamivel bővebben kerül a piacra, de még mindig csak gyengén van kínálva, mi mellett azonban a kereslet is gyenge marad. Az árakban alig van változás és szín- és tisztaság szerint 14-90-15-50 K., finom árúért 15-80 K. jegyzünk helyben.

Tengeri e héten csak csekély érdeklődéssel találkozott. Ó-áru alig kerül piacra és inkább névlegesen jegyzünk helyben 10-60-10-70 K. Uj tengeri iránt állomásokon átvéve a kereslet ugyancsak gyengült és az

árak is csökkennek voltak, úgy, hogy a múlt héthez viszonyítva 10-20 fill. visszaesés mutatkozik. Budapesti paritásra 10-20-10-30 K. jegyzünk Ausztriai relációkra a Tiszavidék egyes állomásairól budapesti paritásra 10-40 K.-ig fizetnek. Külföldről alig van érdeklődés és az export kisebb tételekben főleg tengerire szorítkozik.

Olajmagvak: Készáru káposztarepce nem volt forgalomban és helyben 26.—K. jegyez. Határidőrepcbén 1902. aug-ra a hét elején még csendes maradt, utóbb valamivel szilárdabbra fordult és 24.50-24.60 Kor. után 24.80-25.—K. jegyez. Vadrepce 12-13 K., lenmag 32-34 K. Kendermag 20-22 K.-ig jegyez helyben.

Hüvelyesek: Babban a forgalom minden érdeklődés híján teljesen szünetel. Trörözött apró babért névleg ab Gyöngyös-Félegyházán 17.—17.50, gömbölyűért Baja-Mohács-Zomboron 14.50-15.—, Székesfehérvárott 15.60-15.80, barnababot Kalocsán 11.50, N.-Károly 10.20 K. fizetnek. Erdélyi bab reláció szerint 10.80-11.20 K. között jegyez. Köles hazai áruban 9.20 kelt, oláh származékok 9.—9.50 K. átmenetileg 3 havi időre jegyeznek. Bükköny csendes, budapesti paritásra 16 K. értékesíthető.

Napijelentés a gabonaüzletről.

1902. márczius 11.

A malmok visszavonultságukból ismét előtérbe léptek, és tegnapi és mai kissé élénkebb vételkedvők az üzletre némileg szilárdító hatással volt. Ma ugyan a szilárdság buzában csak 5 fillérenyi áremelkedést okozott (pr. 100 kg.), de ez sem tartott sokáig, mert az árak dél felé ismét az előbbeni színvonalra hanyatlottak. Eddigi heti hozatal az összes gabonanemben 25,588 q. és az elszállítás 41,085 mm.

Rozs: szilárdan tartott maradt; azonnali szállítás mellett 14-80 koronáig értékesíthető helybeni egyenértékben.

Takarmányárpa: irányzat és az árak változatlanok maradtak, helyben és helybeni egyenértékre 11-80-12-50 korona között fizetnek.

Zab: csekély forgalom mellett az irányzat és árak változatlanok; minőség szerint helyben 14-80-15-80 koronát jegyez.

Tengeri: (O) a forgalomban ma már alig szerepel; helyben 10-60-10-80 koronát jegyez, míg új-tengeri: változatlan, tartott azonnali szállításra, helyben és helybeni egyenértékben 10-50-10-40 koronával fizetik.

Szeszüzlet.

Változatlan forgalom mellett a szeszüzletben e héten elején a szeszáruk a multheti zárlatjegyzés szerint zárulnak. A szeszüzletnek még mindig tekintélyes, ennek folytán az árak emelkedése egyelőre teljesen kizártnak tekinthető.

Helybeli egyesült szeszgyárak részéről nyersszesz azonnali szállításra adózva 140.50-141 K., finomított szesz 142.50-143.—K., élesztőszesz adózva 143.50 koronáig, adózatlanul 44.— koronáig kelt nagybani vételnek.

Vidéki szeszfinomítók és mezőgazdasági szeszfinomítól részéről finomított szesz adózva ab termelő állomás 140.50-142.—K. volt ajánlva és néhány tétel el is kelt.

Denaturált szesz nagyobb kínálatok folytán 1 kor. olcsóbb és 29.50-30 koronáig kelt vidéki szeszgyáraktól hordóval együtt.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz 38-37.50 kor. kelt ab termelő állomás.

Exkontingens keresett, 1 kor. drágábban jegyeztek.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 39.—39.50 K.

Bécsi jegyzés 38.—38.20 korona kontingens nyersszeszért.

Prágai jegyzés 128.—128.25 korona adózott és 35.50— korona adózatlan szeszért.

Trieszti jegyzés 13.— korona kiviteli szeszért, 90% hektoliterje.

Budapesti heti jegyzés:

	nagyban korona	kicsinyben korona
Finomított szesz	142.50-143.—	143.50-144.50
Élesztőszesz	143.—143.50	144.—144.50
Nyersszesz adózva	140.50-141.—	141.50-142.—
Denaturált szesz	30.50-31.—	31.50-32.—

Az árak 10,000 literfokként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénz fizetés mellett értendők.

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszerek árairol.

A magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetkezete üzleti jelentése. 1902. márczius 9.

A hét második felében forgalmunk meglehetősen élénk lefolyású volt, különösen a pénteki hetivásáros napon öltött nagy arányokat. Egyformán bő hozatalok és felszínre került nagyobb vételkedv igen élénk képet adtak az üzlet menetének. Most is a tojásüzlet játszott kiváló szerepet; naponként érkezeti nagy tételek kivétel nélkül export czélokra használtattak fel. Az irány szilárdabb lett és ennek következtében az árakban is emelkedés állott be, mely 3-4 napi egyenlegként 2-3

21.
koronát
ládánkén
H
szorítkoz
ségi ma
fizettek
dett árak
iránt az
állal l.
ség szer
8-12 ko
fillérel
V
140-14
128-14
E
nak vol
koronát
Sovány
koronát
V
változta
V
H
márczius
jelentése
39 áru
friss bus
kg. hája
F
hus 1 kg
120-13
112-12
100-10
104-11
1 q
sonka 1
H
márczius
tése a
10 darab
friss h
200 kg.
burkát,
hust,
tőpörtő
V
sertést
— sült
F
tészus
hus 1
sertésh
szalonn
füstölt
korona
disznóz
kocsony
füstölt
kolbász
1 drb
utca.
galóság
széna,
alomsz
10 szek
zsák sz
480-8
szalma
szár
620-7
Összes
B
A szék
gának
galiczi
adatot
— drb
14 drb
drb, tá
eladat
— drb
gödöly
koron

koronát tesz ki lánként. Mai jegyzés 68-69 korona lánként.

Husfélék közül leginkább helyi vágású marhahusra szorított az üzlet; vidékről felküldött silány minőségű marhahus elejét 50-70, hátulját 60-80 K. fizettek mmázsánként. Borjú bőrben valamivel emelkedett árban, jegyzése 70-80 fillér kg.-ként. Bárány iránt az érdeklődés valamivel megcsappant, mindazonáltal I. rendű nehéz bárányok jól lettek fizetve. Minőség szerint elkelt I. rendű árú 16-17, másodrendű 8-12 koronán párja. Sertések száonnával ismét 3-4 fillérrel emelkedtek, elérhető ár 100-102 fill. kg.-ként.

Vágot lud nagyon keresett, ára fokozatosan 140-144 fillerre telment. Pulyka kilója 110-115, kacska 128-140 fillér.

Elő baromfiból legnagyobb keletje a hizott libának volt, melynek párjéért minőség szerint 12-13 koronát lehetett elérni. Pulykák 9-10 koronán keltek. Sovány libát 6-7, tyukot 2-60-2-80, ruczárt 3-80-4-20 koronáért értékesítettünk páronként.

Vajban a kereslet egyformán jó. Az árak nem változtak.

Vadban nem volt számottevő üzlet.

Hideghusvásár az Orczy-uti élelmi piacon. 1902. márczius hó 11-én. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 39 árus 102 drb sertést, 2 árus 12 drb süldőt, 2000 kg. friss húst, 900 kg. füstölt húst, 1600 kg. szalonnát, 900 kg. hájat, — kg. kocsonyahúst.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 104-122 fillér, 1 q 100-102 K., süldőhús 1 kg. 120-136 fillér, 1 q — K., füstölt sertés-hus 1 kg. 112-128 fillér, 1 q — K., szalonna zsirnak 1 kg. 100-104 fillér, 1 q — K., füstölt szalonna 1 kg. 104-112 fillér, 1 q — K., háj 1 kg. 108-120 fillér, 1 q — K., disznósír 1 kg. 112-120 fillér, 1 q — K., kocsonyahús 1 kg. 84-90 fillér, füstölt sonka 1 kg. 136-150 fillér, 1 q — K.

Hideghusvásár a Garay-téri élelmi piacon. 1902. márczius 11-én. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 58 árus 10 darab sertést, 0 árus 55 darab süldőt, 2500 kgramm friss húst, 800 kg. füstölt húst, 600 kg. szalonnát, 200 kg. hájat, — kg. zsirt, — kg. kolbászt, — kg. hurkát, — kg. füstölt szalonnát, — kg. kocsonyahúst, — kg. disznósajt, — kg. (— drb) sonkát, — kg. tőpörtöt.

Videkről és pedig a szokott helyekről 14 árus 170 sertést és 7 drb süldőt. Összesen — darab sertést és — süldőt.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 118-116 fillér, 1 q 100-104 korona, süldőhús 1 kg. 120-128 fillér, 1 q 96-100 korona, füstölt sertés-hus 1 kg. 120-140 fillér, 1 q 112-116 korona, szalonna zsirnak 1 kg. 108-112 fillér, 1 q — korona, füstölt szalonna 1 kg. 120-140 fillér, 1 q — korona, háj 1 kg. 112-120 fillér, 1 q — korona, disznósír 1 kg. 123 — fillér, 1 q — korona, kocsonyahús 1 kg. 56-80 fillér, 1 q — korona, füstölt sonka 1 kg. 140-160 fillér, 1 q — korona, kolbász 1 kg. —, disznósajt 1 kg. —, hurka 1 drb —, tőpört 1 kg. — fillér.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kertlet, Mester-utca. 1902. márczius 11-én. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 173 szekér réti széna, 36 szekér muhar, 23 szekér zsupszalma, 12 szekér alomszalma, — takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 10 szekér egyéb takarmány (zabosbukkony, sarju), 700 zsák szecska.

A forgalom élénk.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 480-880, muhar 650-720, zsupszalma 340-370, alomszalma 320-340, takarmányszalma —, tengeri szár —, egyéb takarmány —, zabosbukkony 620-700, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju 480-490, szalmaszecska 480-520. Összes kocsiszám 272 Összes súly 326400 kg.

Allatvásárok.

Budapesti szarvómarhavasár. 1902. márcz. hó 11-én. A székesfővárosi közigazgatóság és marhavasár igazgatóságának jelentése.

Felhajtott: belföldi 867 db, eladatott — db. galicziai — drb, eladatott — drb, tirolai — drb, eladatott — drb, növendék élőborjú 62 db, eladatott — drb, élő bárány — db, eladatott — db; leölt belföld 14 drb, eladatott — drb, galicziai — drb, eladatott — drb, tirolai — drb, eladatott — drb, bécsi leölt — drb, eladatott — drb, növendék borjú — drb, eladatott — drb, leölt bárány 99 drb, eladatott — drb, leölt gödölye 1 drb, eladatott — drb.

A vásár irányzata élénk.

Árak a következők: Élő borjú: belföldi — koronáig, kivételesen — koronáig dronkint, 50-78-

koronáig, kivételesen 80 — koronáig sulyra, galicziai —, kiv. — koronáig dronkint, — kor.-ig, kiv. — koronáig sulyra, tirolai — koronáig kiv. — koronáig dronkint, — koronáig kiv. — koronáig sulyra, növendék borjú — koronáig, kiv. — koronáig dronkint, 33-50 koronáig, kiv. — koronáig sulyra. Leölt borjú: belföldi 78-82 koronáig, kiv. — koronáig sulyra, galicziai — koronáig, kiv. — koronáig sulyra, tirolai — koronáig, kiv. — koronáig dronkint, bécsi — koronáig, kiv. — koronáig sulyra, kecske — koronáig, kiv. — koronáig páronkint, élő bárány 8-10 — koronáig páronkint, leölt bárány 7-8 — koronáig párja.

Budapesti juhvásár. (1902. márczius hó 10-én. A székesfővárosi közigazgatóság és marhavasár igazgatóságának jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtott 647 drb juh, ugymint: 525 darab hizlalt ürű, 122 db feljavított juh, — drb kisorolt kos, — darab kiverő juh, — drb bárány, — drb kecske, — drb szerbiai juh, — drb durvagypjas.

A vásár hangulata lanyha, az árak változatlanok.

Árak a következők: Belf. hizl. ürű 41 — (—) K. páronkint, 44 — (—) K.-ig 100 kiló élő suly szerint, feljavított juhok 33 — 0 K. páronkint, 40 — (—) K.-ig 100 kiló élő suly szerint, kisorolt kosok — K.-ig páronkint, — K.-ig 100 kiló élő suly szerint, kiverő juh — K.-ig páronkint, — K.-ig 100 kl. élő sz., bárány — K., kecske — K. páronkint, anyajuh — K. páronkint, — K.-ig 100 kiló élő suly szerint, szerbiai juh — K. páronkint, angol keresztelés — K.-ig élő suly szerint, K. páronkint, romániai — K. páronkint, durvaszörű — K. páronkint, — K.-ig 100 kiló élő suly szerint.

Budapesti vesztégvágómarhavasár. 1902. márczius 10-én. (A budapesti közigazgatóság és marhavasár igazgatóságának jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtott: 251 drb nagy vágómarha, nevezetesen: — darab magyar és tarka ökör, — darab magyar és tarka tehén, 241 drb szerbiai ökör, — drb boszniai tehén, 5 drb szerbiai bika és — drb bivaly.

Minőség szerint: — darab elsőrendű hizott bika, 5 drb középminőségű bika és — drb alárendelt minőségű bika, 11 darab elsőrendű hizott ökör, 229 darab középminőségű ökör és 1 drb alárendelt minőségű ökör, — drb elsőrendű hizott tehén, 5 drb középminőségű tehén, — drb alárendelt minőségű tehén.

A vásár hangulata lanyha, az árak változatlanok.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű —, kivételesen — K., hizott magyar ökör középminőségű —, kiv. —, alárendelt minőségű magyar ökör —, jobb minőségű magyar tehén —, tarka —, kivételesen tarka tehén —, magyar tehén középminőségű —, kiv. —, alárendelt minőségű magyar és szerb tehén 40-46 drb, kiv. —, szerbiai ökör jobb minőségű 52-58 —, kiv. —, szerbiai ökör középminőségű 38-44 —, kiv. —, szerbiai ökör alárendelt minőségű 40-50 —, kiv. —, szerbiai bika —, kiv. —, magyar bivaly —, kiv. —, magyar legelőmarha I. rendű —, kiv. —, II. rendű —, kiv. —, boszniai ökör — koronáig métermázsánként, élő sulyban.

Bécsi vágómarhavasár. 1902. márczius hó 10-én. (Vass Jenő [Bécs, Set-Marx] tudósítása a „Köztelek” részére.)

Összes felhajtás 4820 db. Ebből magyar 3347 db, galicziai 665 darab, bukovinai —, német 818 db, hizott 3967 db, legelő 833 db, fiatal — db, ökör 3385 db, bika 674 db, tehén 664 db, bivaly 97 db.

A vásár változatlan.

Árak: prima magyar 66-70 — (—), szekunda 58-65, tertia 50-57, galicziai prima 68-73 — (—), szekunda 60-67, tertia 54-59. Német prima 76-81 — (82-83), szekunda 67-75, tertia 57-66. Legelőmarha: szerb és magyar —, rosszabb minőségű 46-54 —. Bika és tehén 40-60 (62-64) és bivaly 30-40 —. Az összes eladások, élő sulyban, 100 kilogrammonként, koronákban értendők.

Bécsi sertésvásár. 1902. márcz. 11-én. (Schleiffelder és társai bizományi cég-táviraleti jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtás: 4554 lengyel, 6313 magyar összesen 11384 drb.

A vásár lanyha.

Árak kilónként élő sulyban fogyasztási adó nélkül prima 94-96 fillér kivételesen 97 fillér, közepes 86-92 fillér könnyű 78-84 fillér, süldő 74-90 fillér.

Szerkesztői üzenetek.

Előfizető. Névtelen levelekre nem válaszolunk. P. G. urnak *Merce*. A nemes baromfiak kiosztása végett forduljon a kerületi állattenyésztési felügyelőhöz, aki szívesen megadja a kért felvilágosítást és megszerkeszti a földmivelésügyi miniszterhez beadandó kérvényt. Z. Gy. urnak *Sáros-Patak*. Adja be kérvényét a sáros-pataki fészolgabiroshoz és csatolja jelenlegi állásáról szóló bizonyítványát hozzá, amelynek alapján a fészolgabiroshoz meghatározza a jogos címét. A gazdasági törvényt megszerkezheti Ráth Mór könyvkereskedésében Budapest, Gizella-tér.

K. Gy. urnak *Csóta*. Ha a temetői helydíjakat községi szabályrendelet írja elő és ez a szabályrendelet a megye által annak rendje és módja szerint helybenhagyatott, akkor azokat meg kell fizetni. Ha ilyen szabályrendelet nincs, akkor a követelés jogtalan.

K. J. Az eladott állatért semmiféle szavatossággal sem tartozik az eladó akkor, ha a vevőnek a bajról, amelyben az állat szenved, tudomása van. Szavatosságról csak rejtett hiba esetén lehet szó. Ha tehát a mészáros a felfuódott ökröt, a bajt nyilvánvalóan ismerve, feleáron megvásárolta, az árából mit sem követhet vissza még akkor se, ha az ökör még az eladás napján elhullott.

Nádudvari kortag. Községi tulajdon, vagy a volt urberek közös tulajdonát képező ingatlanokon a vadászati jog a törvény értelmében nyilvános árverésen kötelezőleg bérbeadandó. — Magántársaságok, ha egy tagban levő osztatlan birtokuk 200 kat. holdnál nagyobb, a vadászati jog fölötti tetszésük szerint rendelkeznek.

Sch. Z. urnak *Pa-Tenyő* és *Sz. K. urnak Nagy-Farad*. Műgyőzőt már régen készítenek és használatban is van a külföldön. Készítik azt folyékony és por alakjában és mindenikhez megfelelő használati utasítást csatolnak. Ujabb időben a budapesti Pasteur-intézet (Nagy János-utca) is foglalkozik műgyőző készítésével, de kapható az a tejjgazdasági gépgyárosoknál, kik vevők részére raktáron tartják, vagy közvetítik a rendelt. Gyakorlati emberek ugyan azt állítják, hogy használható a műgyőző is, de mégis jobb a borjogyomorból készült.

K. J. urnak *Pa-Tinójárás*. Kérdését áttettük az illetékes rovatvezetőhöz. Legyen türelemmel, a választ megvárjuk.

R. P. urnak *Ada* és *háro D. R. uradalma*. Cikkét megkaptuk és áttettük az illetékes rovatvezetőhöz, akinek véleményét tudatni fogjuk.

Sch. Gy. urnak *Taáp-Szent-Miklós*. Ha szerződése egy-évre szól és az elbocsátásra törvényes ok fenn nem forog, az egy év letelte előtt a felmondást elfogadni nem köteles, ha pedig mégis elbocsátják, joga van illetményeit az év hátralevő részére követelni.

Z. L. urnak *Galgócz*. A kérdés abban kulminál, hogy a kataszteri felmérés költségei közterhet képez-e a közterhet viselő haszonbérlet szempontjából. Nézetünk szerint nem, mert nem áll visszaterő szolgáltatásban, hanem költségek tekintendők, mely az ingatlan állagának tulajdonosát terheli s a haszonvétellet összefüggésben nincsen. Ennélfogva véleményünk szerint a haszonbérlet ezen költségek megfizetésére jogosan kötelezni nem lehet.

M. I. urnak *P. Nagy-Podár*. Mindenki úgy használja birtokát, amint neki tetszik s azért, hogy erőt tart, a szomszédnak semmi kártérítési igénye nincsen se az árnyék, se a gyökerek okozta kár fejében. A jelen esetben annál kevésbé lehet szó kártérítésről, mert az erdő akkor, mikor a kérdésűtve a birtokot haszonbérbe vette s már fennállott s így a haszonbérlet a birtokot ebben az állapotban vette ki és vette át.

Ch. urnak *Sz. Péterfa*. A gazdatiszti cím viselői írott cikkét nem használhatjuk, először is azért, mert ez a tárgy lapunk hasábjain többször és teljesen kimerítőleg volt közölve, de másrészt azért sem, mivel a cikk hangja ugya a birtokos osztályt, mint a címekre nem jogos gazdatiszti osztályt bántja.

K. M. urnak *Jármi*. A homokos oldalra ültesse az Ezerjót, amennyiben esős idő alkalmával ez még jobban rothad, mint a Mézesfőhöz. Erésidejük majdnem egyforma. Szőlőkarók kedvezményes áron való beszerzésére nézve, az időre már jóformán elkésett. Mivel pedig, mint annak idején az általunk is közölt hirdetésben jelezve volt, kedvezményes karókhöz csak azok juthatnak, kik kerületük szőlőszeti felügyelőjéhez fordulnak, azért azt ajánljuk: tessék sürgősen ahhoz fordulni. Ha nem családunk, Önök a szünyerváraljai kerülethez tartoznak, melynek felügyelője: Jablonszky József, lakik kerületi székhelyén.

B. S. urnak *Bárca*. Alacsony kerti pázsit készítéséhez többféle fűmagkeverék alkalmas; de hogy minőt ajánljunk: a fekvést és talajt kellene ismernünk. Tessék tehát ezt velünk tudatni.

MEZŐGAZDÁK FIGYELMÉRE!

Elismert kitéző hazai gyártmány!

1600 gözcséplőkészlet üzemben!

Czím:
ELSŐ MAGYAR
gazdasági gépgyár
RÉSZVÉNYTÁRSULAT
BUDAPESTEN, Váci-ut 19. szám.

Gőzcséplőkészletek

2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12, lóerőjűek.

Magánjárók

(utí mozdonyok.)

Kérjük minden szakszavú kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Arjegyék kívánatra díjmentesen küldetők.

Kitünő HOLLINGSWORTH SZÉNAGYÜJTŐK darabja 60 frt.

Kapható: Beck és Gergelyné, Budapest, V., Váci-ut 12.

≡ Haszonbérlet. ≡

Alsó-Fehérvármegyében, Buzás-Bocsárd község határában, a Karácsonyfalvi vasuti állomástól alig negyedórányi távolságban fekvő, circa 2000 kat. holdnyi, tulnyomólag szántóföldből álló és a kellő gazdasági és lakó épületekkel ellátott

Kovrig-féle birtok

6, 9 vagy 12 évre haszonbérbe kiadó.

Bővebb felvilágosítást ad: Müller Mihály nagy-enyedi ügyvéd irodája, hol a szerződési feltételek megtekinthetők.

Ügynökök nem díjaztatnak. 6600

Eladó facsemeték.

Méltóságos Gróf Wilcsek Vilmos ur százi birtokán:

2500 drb hegyes levelű juhar (acer platanoides) 2¹/₂ m. magas drbja 30 fillér.

500 drb körislevelű juhar (acer negundo) 2¹/₂ m. magas drbja 30 fillér.

1500 drb fekete dió (juglans nigra) 2¹/₂ m. magas drbja 30 fill.

1000 drb vadgesztenye (aculus) 1 m. 75 cm. — 2 m. magas drbja 40 fillér.

100 drb nemes dió (juglans regia) 2 m. magas drbja 50 fillér.

Az árak csomagolással együtt Ipoly-Szakálosi vasutállomásra szállítva értendők. Megrendelések

Klausberger Károly uradalmi erdésznek,

Százd, u. p. Deménd, Hontmegye czimzendők. 6618

Nehéz földmunkát s fuvart végeztetők figyelmébe!

15 pár 5—6 éves Fogaras vidéki, igen keménykötésű

* * bivalyökör * *

páronként 460—500 koronáért eladó, az állatok szépen fejlett példányok, 2-ös és 4-es bei igára betanítva, ugy ezért mint teljes szelidségökért szavatolva lesznek.

Báró Kemény Árpád birtokkezelősége A.-Gáld, u. p. Tövis. 6617

A kistapolcsányi főhercegi uradalom

** kertészetében eladásra kerül **

4000 darab kétéves szemelt rózsafa és

3000 darab őszi barackfa-ojtvány

==== kiváló fajokban. ====

6616

Jószágfelügyelőség.

Dús terméstöbbletek létrehozatalára,

az összes gabonafélék, takarmányvetések, burgonya, répa és tengeri alá, kivált gyengén sikerült vetések feljavítására, legfőképp pedig szőlők trágyázására, úgyszintén dinnye és konyhakertiek (uborka, tök) hihetetlen termésfokozására ajánljuk szárított kőbányai hizottsertés-trágyánkat, mely bámulatos gyors és biztos hatása által feltűnő elterjedésre tett szert és lényeges megtakarításokat tesz lehetővé.

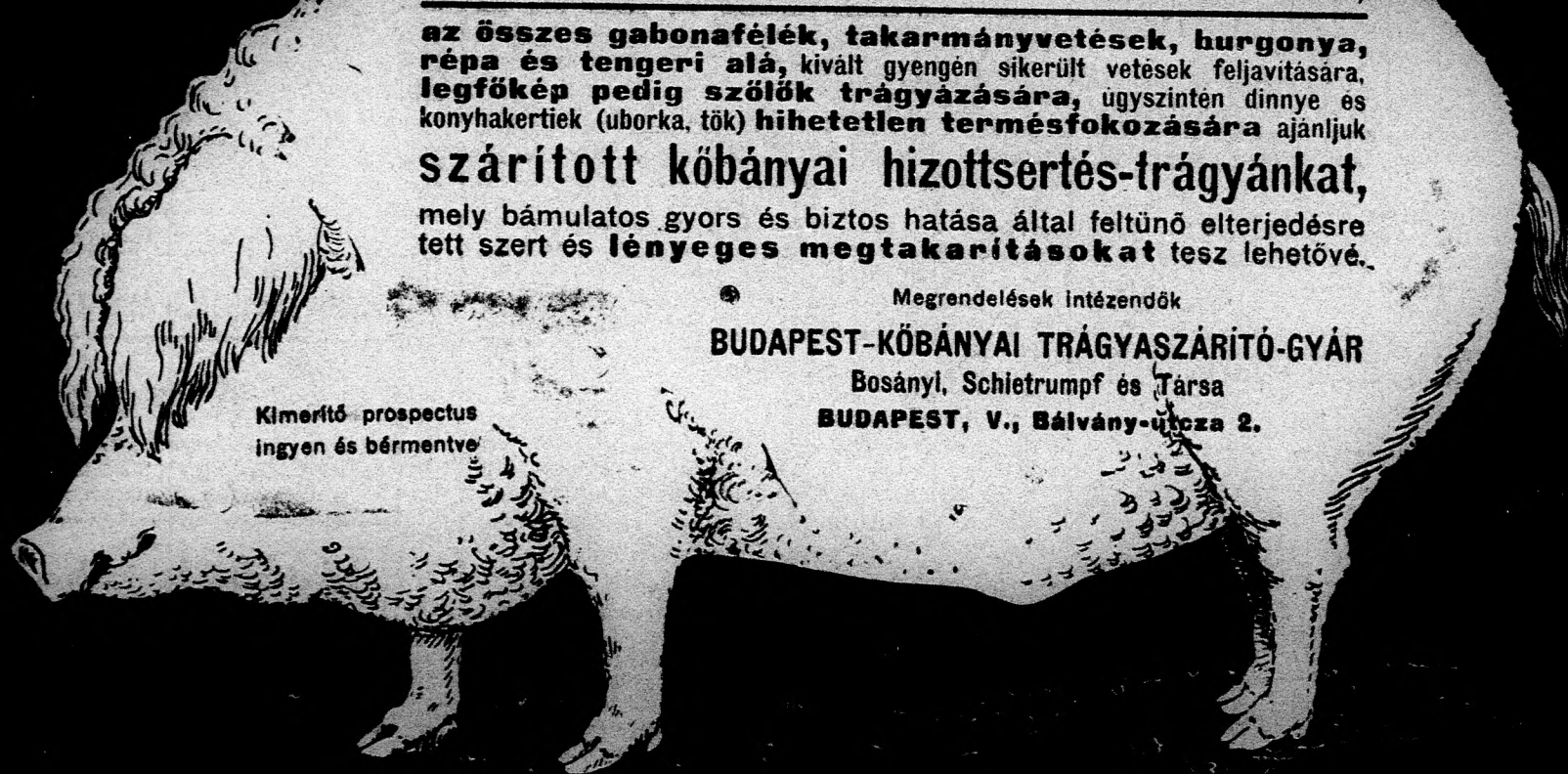
Megrendelések intézendők

BUDAPEST-KŐBÁNYAI TRÁGYASZÁRÍTÓ-GYÁR

Bosányi, Schietrumpf és Társa

BUDAPEST, V., Bálvány-utca 2.

Kimerítő prospectus
ingyen és bérmentve

Gyárilag javított igen jó, használt **gőzcséplőkészletek** kaphatók: **BECK és GERGELY-nél** Budapest, V., Váci-ut 12.

Eladó Haas Ignác királyteleki bérgazdaságában:

12 pár betanított 3—4 éves, kifejtett, erős, jármos

bivalytinó,

páronként 480—560 koronáért.

50 darab egy és két éves oxford- és hampshire-down keresztesű, hágóképes

tenyészkos,

a gazdaság kiváló fejlődésképeségű husjuhtenyészetéből, darabonként 80—120 koronájával.

Nagyobb mennyiségű fajtisza, **tartósságáért** és **bőtermőképességeért** kitűnő 20—21% keményítőt tartalmazó

„Hortensia“ vetőburgonya,

100 kgként 4 koronájával, vevő zsákjaiban Királytelek állomásra szállítva.

Rendelések és levelezések **HAAS IGNÁCZ-hoz, Nyiregyházára** czimzendők. 6341

Magy. kir. államvasutak Igazgatóság.
23897. sz. C/II.

HIRDETMÉNY.

Osztrák—magyar—bajor vasúti kötelék.

(II. pótlék kiadása a II. rész 2. füzethez.)

A fent megnevezett kötelék forgalomban áruk szállítására 1900. évi szeptember 1-től érvényes II. rész 2. füzethez f. évi márczius 1-ével a II. pótlék lép életbe. Ezen pótlék a díjzabásra vonatkozó kiegészítéseket és módosításokat, továbbá új állomásoknak közvetlen díjtétel-ekkel való felvételét tartalmazza. Példányok a végpályák igazgatóságainál ingyen kaphatók.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága egyben a részes vasutak nevében.
(Utánnnyomás nem díjazatik).

Gusztávművei
gazdaságban mintegy 1000 mm. jó minőségű **zabszalma** egészben, esetleg részben is **eladó**. A szalma a helybéli hasonnevű vasutállomástól 1 kilométernyire van. Felvilágosítással szolgál **Gusztávművei gazdasági intézés, posta Baranya-Sat.-Lőrincz,** 6568

Megvételre
kerestetik: 1000 drb 2—3 éves **7körösfa** osemete. Ajánlatot árral kőr: **Gróf Szirmay György uradalma, Szerecs,** 6563

Igen olcsón
kapható 3 faj Acer, 1 faj Aesculus, 90 faj díszbokor, 2 faj málna, 2 faj eperpalánta, 24 faj Canna gumó. Vagy becserelethez cseresznye, meggy-fákért és spargagyökerekért. Gyérei Richárd kertésze Tolna-Ozora. 6564

Megjelenik

és kiadóhivatalunkban megrendelhető:

A csatornakérdés.

A Magyar Mérnök-és Építész-Egyletben e kérdésben tartott

értekezések

gyűjteménye. Terjedelme körülbelül 20 iv.

Ára:

4 korona.

Eladó vetőmagvak.

— Első éves utántermelésből. —

Amerikai lófogó tengeri, nagyon bőtermő, magyar honon 2000 kiló szemet ad, vetőmagnak válogatott csövek, csak középrésze morzsolva, ára métermázsánként 16 korona, vevő zsákjaiban Pellérd állomáson, Pécs mellett; csalamádénak és bevermelésre kitűnő, e célra morzsolva, métermázsánként 14 korona.

Olasz hegyes cinquantinó, korán érő, vetőmagnak válogatva, középrész morzsolva, métermázsánként 17 korona, Pellérde szállítva.

Rádfai bérgazdaság, posta Baranya-Baksa. 6606

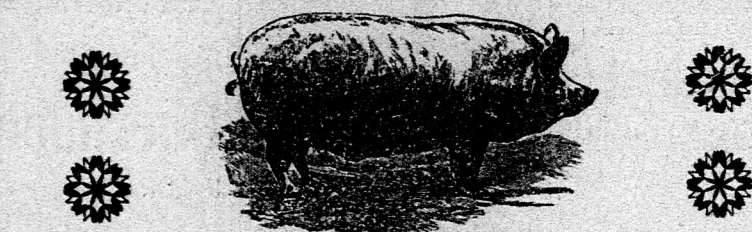
Fajburgonya

vetőmagvak, waggonszámon is **ELADÓ.**

Cymbalszwiebel
Paulsen Roth Auge
Dolkowsky Topas
Blaue Riesen
Reichskanzler
Erste von Frömsdorf
Märkischen Zwiebel

Vasúti állomás Illava.
Singer Lajos birtokbérlet, PRUSZKA, Trencsénmegye. 6615

Nagy keményítőtartalommal, igen bőtermő és ellenálló fajok.

Süldősértések eladása.

Az egri főkapitán uradalmi kormányzósága 2121 darab vészen átment ártány és herélt

kocza-süldőt

zárt ajánlat melletti versenytárgyaláson elad, melyek a következő gazdaságokban vannak elhelyezve:

Egyeken 1556 darab (vasutállomás: Egyek),

Margita-Erdőn 195 drb (vasutállomás: Szt-Margitta)

Tuka-Szilágyon 370 drb (vasutáll.: Szt-Margita)

A zárt ajánlatok folyó hó 20-án, délelőtti 10 óráig alólirott kormányzóságnál Egerben adandók be.

Eger, 1902. márczius hó 1-én.

Az egri főkapitán uradalmi kormányzósága.

6497

Cs. és kir. katonai élelmezési raktár Budapesten.

Hirdetmény.

1902. évi márczius hó 17-én délelőtt 9 órakor a cs. és kir. katonai élelmezési raktárnál Budapesten körülbelül

300 métermázsa kétszersült

szóbeli előrvezés útján **eladatik.**

Ezen állattáplálékra alkalmas kétszersült bejelentés után a raktári munkaidőben, azaz délelőtt 7 órától 11 óráig és délután 1 órától 5 óráig a cs. és kir. katonai élelmezési raktár (VI., Lehel-u. 41. sz.) kétszersült és konzerva raktárában megtekinthető.

Az előrvezésnél elért legkedvezőbb ajánlat a cs. és kir. 4. hadtest intendánsága jóváhagyásának van alávetve; a legjobb ajánlattevő tartozik azonnal 100 korona bánatpénzt letenni. A vételár, a III. táblázat után számított bélyeggel együtt, 24 órával az ajánlat jóváhagyása után fizetendő és a megvett kétszersült a vételár kifizetése után legkésőbb 48 óra alatt a raktárból elszállítandó.

Budapest, 1902. évi márczius hó 9-én.

Cs. és kir. katonai élelmezési raktár Budapesten.

Keveset használt benzinlokomobilos

cséplőkészletek

BECK és GERGELY-nél
Budapest, V., Váci-ut 12.

Tó-gazdaságaimból
ajánlok gyorsnövésű egy és két éves tenyészpontyot és süllőikrát. Czim: 6049
CORCHUS BÉLA
Budapest, IV., Molnár-u. 17.

ELADÓ

Gróf Teleki Gyula úr révéri gazdaságában 5 éves angol telivér pejmén

OR MUZ,

apja Orwell, anyja Szitá-kötő II.

Bővebb felvilágosítással szolgál az intézőség **REYBÉR**, posta **SOLT**, Pestmegye. 6624

Eredeti Rambouillet kosok

mindenkör nagyobb mennyiségben, dus választékban kaphatók

Gróf Herberstein Albert 3121

uradalmi igazgatóságánál **Strieck**, Mervarszág.

Hanna vetőárpa míg a készlet tart 100 kg-éig 19 koronáért kapható vasuti állomásánktól.

VEGYESEK.

Tejüzlethez

budapesti piacon előrusító, illetve pénzbeszedő felvétetik. Némi kantálóval rendelkezők, vagy olyanok, kik e téren már működtek, előnyben részesülnek. Czim a kiadóhivatalban. 6591

Nemesi birtok.

Egy szép fekvéssel bíró régi nemesi ház, 5 hold kert, nagy gyümölcsös és külön hegyi szőlő, gazdasági épületek 140 hold birtokkal együtt, vagy külön anélkül kiadó. Miskolc-hoz közel, vasutállomás helyen. Tehénészet létesítésére igen alkalmas, ugyanott olcsón eladó egész új tejfelfőzőgép, mődaráló és Viktória rosta szecsakavógó járgánnyal. Értekezhetni: Batta Sándor Mezőhegyes, (Csanádm.), 6585

Csicsóka

vetőgumó állandó sertésjárás létesítéséhez kapható, métermérszája szakkal 5 koronáért vasúthoz szállítva a tiszazölcső-igari gazdaságban, utolsó posta Tisza-Szöllős. 6579

Aklimatizált tenyőfák 1-1 1/2 méter magasak, darabonként kaphatók egy koronáért Králik Istvánnal Völtek, Temesm. 6584

Magtengeri.

A „Lapusnyaki” tengeri az összes simaszemű fajták között hazánkban (a száraz alföld kivételével) a legnagyobb terméseket adja, úgy szemben, mint csalamádénak termelve. Aranyéremmel kitüntetve. Árak vasútra szállítva 50 kg. 12 kor., 100 kiló 24 korona. Csiktopolczai Lázár-László lapusnyaki gazdasága, posta Hunyad-Dobra. 6412

Állatbarátok és méhészek. Új árjegyzékünk megjelent. Fajlalatok minden neme kapható, ilyenek beszerzését, bizományi eladását és gyógykezelését, valamint idomítását elvállaljuk. Árjegyzéket bérmentve küld a „Diana” fajtát és állatpászter gyártótelep vezetője Tar, Hevesmegye. 6607

Eladó

sorfáknak való 4 éves jegenyefa 10000 darab fekete, 6000 darab simonia és 8000 sudár jegenye. Venri szándékozónak készséggel szolgál felvilágosítással Faddi gazdaság, posta Fadd, Tolnamegye. 6603

Eladó

2 db jó karban le-6 Pony-kékű. Máv. 48” cséplő-géphez a cséplőgépre szerelhető, gu-ovást és dörzöslést egy művelat alatt végző új a Máv. Által szab. lóhar. fejt. Erv amerikai homokfutó kocsi „Weigl”-gyártmány, egy helyen hajtókeres, maidnem teljesen új. Czim a kiadóban. 6499

Almafák

Csákváron (Fejérmegye) az uradalmi kertészetben 1000 drb szép erős, egészséges magasztörzű almafa, a legnemesebb fajokban eladó. Bővebb felvilágosítást ad az uradalmi kertészet. 6628

A dévaványai

határban 1000 hold legelő és kaszáló bérbeadó ez idegyre. Bővebbet dr. Salgó Józsefnél Budapest, Erzsébet-körút 44. szám. 6620

Eladó.

200 mmásza elsőrendű agyszéna, 100 mmásza elsőrendű vetett takarmány (mohar búkköny) zab. Bővebb értesítést ad Mautner Adolf Sümeg, vagy Breuer Hermann Pápa, Új-utca. A takarmány Csab-Rendecken van (állomás Sümegh, Zalam.). 6919

Egy 8-as

Shuttleworth-féle használt, jó-karban levő cséplőgarnitúra teljes felszereléssel szabad-kézű eladó. Ehhez egy 300 hold utáni felváltott cséplési szerződés is átadatik. Czim a kiadóhivatalban, 6636

Elsőrendű

arankamentes nyuszapukamag „Anthyllis vulneraria” nélam kapható, ára métermázsánként 140 korona. Stauber Albert, Visonta-Csokonya, Somogy. 6635

Eladó:

több ezer ak csemetét ezenként 10 koronáért, 200 akácz sorfa, száza 20 korona, 200 vadgesztenye 2 méteres, száza 45 korona. Magyar Andornál, Gönyű, Győr-megye. 6623

1 1/4-1 1/2 éves simmenthali felvérébikák, 1 éves mangalica tenyészkaok eladók a Csapi-gazdaságban. Posta Galambok, vasut-, távirdaállomás Nagy-Kanizsa. 6627

Akácza

fitetnivaló négyéves eladó simonytornyai állomáshoz szállítva 100 darab 16 korona. Dávid Pál, Szilas-Balhas. 6626

Haszonbérbe

keresek egy 5-600 holdas a 1200 □-os tagbirtokot kellő gazdasági épületekkel és lakóházzal ellátva. Birtokot azonnal is átvehetem. Ajánlatok címzetre küldendők Középesy Elemér, Less (Biharmegye), 6233

Erdei csemeték

szép, erős átültetett lucfenyő és fekete fenyő 1000 drb 2 éves 6 kor.; 3 éves 8 kor.; 4 éves 10 kor., 10.000 drb. 50 kor., 70 kor. és 90 kor. Tölgy (Qu. pedunculata) 1000 drb 1 éves 8 kor., 10.000 drb 70 kor. Egyéb faiskolai cikkek árjegyzék szerint Pecz Ármin faiskolatulajdonosnál, Budapest, VIII., Kalvária-ter 8. 6478

Szolnok-Doboka vármegyében egy 1870 kath. hold s igen jól berendezett birtok teljes felszereléssel eladó. Czim a kiadóban. 6608

Kertalakításokat

terv és költségvetés szerint készít, gyümölcsfák, diszfák, rózsák és egyéb faiskolai cikkek árjegyzék szerint szállít 6480

Pecz Ármin

os. és kir. udvari műkertész Budapest, VIII., Kalvária-ter 8. sz.

A nemesített aicsuthi tengeri

mint korán érő, bőtermő-féleség mint ige. értékes kormenedelmi ára, közkedveltségnek örvend és a hazai kormenysemű tengerifalék között a legkiválóbbnak van elismerve. A vetőmag nemesítése évről-évre folytatódik, a csövek kiválasztása különös gondot tartózik. Termelők részére a folyó évben is ad el az uradalmi vetőmagot az alább megjelölt árak mellett: vetőmagnak válogatott csövek köz preszröl, kézzel morzsolt vetőmag ára métermázsánként 18 korona. Hasonló módon válogatott csövekről géppel morzsolt tengeri ára métermázsánként 15 korona. Az árak Acsa állomás: a szállítva (Bicske-sárbogárdi helyi érdekl. vonalon) szákon kívül értenődök. Szákok önköltségen lesznek szállítva. Kézzel morzsoltból 0-50 q-nál, géppel morzsoltból 3 q-nál kevesebb mennyiség nem szállítatik. Megrendeléseket a pénz előleges beküldése, vagy az áru vasuti elővételezés mellett, — míg a készlet tart, — elfogad a

főbercegi gazdasági Intézőség, Fejérvár-Acsán. (Posta-, vasut-, táviró-állomás.) 6270

Nemesi birtok!!!

500 m. hold és pedig 400 jó buzatermő szántóföld, 30 rét, 5 belsőség kerttel, 10 erdő, 55 legelő, uralk. gazdasági épületekkel, családai viszonyok végett okvetlenül 65.000 forint, de olcsóbbért is eladó. Az eladással megbízott Osterreicher Bernát, Nagy-Kanizsán. 6438/a

Eladók.

telivér fekete langshan tenyésztojások darabonként 20 fillér. Szállítás vevőt terheli, csomagolás 50 fillér. Czim: Nagy István Szt-László, u. p. Nyarad-Szereda. 6559

Eladók:

erdei (fehérbakar), Olasz-Rizling, Kadarka, budai zöld, mézes fehér simavesszőt 6 koronáért, Carbenet, zöld és pirossylvani, sauvignont ezenként 7 korona és csomagolás 80 fillér Nagyvárad, vagy Győrök állomáson feladva. Megrendeléshez 20% beküldendő. Molnár Lajos szőlőbirtokos Nagyvárad, Schlauch-ter. 6561

Malomeladás,

malomvétel, malombérlet, gépek vétele és eladása. legcélzzerűbben eszközözhető a

MOLNÁROK LAPJA révén.

Bpest, VII., Kerepesi-út 50

Alólirott

ga. (aságomban egy drb. 3 éves 184 cm. magas meggyepj men eladó. Anyja egy kitűnő fél-ér kanca, apja Wormeul. Ugyanitt tavaszi birtokszere való csicsóka bármily nagy m. nyiségben vasúthoz szállítható a szákkal együtt mmászában: k. n. 8 koronáért kapható: Korács Antal Kerettye, pr. Szt-Adorján, Zalam. 6420

Aradmegye

legtermékenyebb vidékén, község és vasutállomás közvetlen közelében 340 holdas kitűnő minőségű földbirtok ezuker-répatermeléssel, 60 hold dohánytermelel, újabb berendezésű pajtákkal, szép majorral eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 6540

Eladó

gőzeséplőgépek. Eladás folytán megszüntöben levő öv. báró Schosberger Zsigmondné örökségében p.-sz. tornyai uradalmában (Békésmegye) eladóvá tették: 1. egy teljes felszerelésű 10 lóerejű mozdony cséplőgéppel, 2. egy teljes felszerelésű 5 lóerejű mozdony cséplőgéppel, 3. egy kétfogatú járgány, 4. egy két köves gazdasági malom örítés darálásra alkalmas. Mindannyia teljes jó állapotban. A cséplőgép „Clayton & Shuttleworth” gyárából való, semmi javítást nem igényelnek. Értekezhetni: Pongrácz Jenő uradalmi intézővel Ptasz-Tornya, utolsó posta Orsháza. 6402

Valódi

Hanna * * * vetőárpa,

legjobb minőségben, sok kiállításon, a párisi világtállításon is díjazva, ajánl 6036

Oekonomie des Fr. Kubiček Czlicheowitz, Hanna Mähren.

Megjelent és kiadóhivatalunkban megrendelhető:

Gróf Zay Miklós főrendiházi tag Beszédei a magyar főrendiházban 1889-1895. Ára: 1 korona 60 fillér.

A magyar gazdaság és erdőgazdálkodás országos egyesülete ajánlja a földbirtokos és bérlet uraknak állásközvetítő osztályának bejelentet tagjait elhelyezésére. Az ez ügyben való minden felvilágosítás és a közveítés teljesen díjmentes.

Mezőgazdaság és erdőszettel foglalkozók nyugdíjintézete. Ezközli biztosiásokat: nyugdíjra, rokkantsági díjra és özevgyi díjra, mezőgazdasági, erdőszeti és ezekkel rokon foglalkozásu egyének számára a legolcsóbb díjfeleletekkel, mert nem nyereszkedésre alakult vállalat. Kivánatra alapszábály díjtáblázzal és bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság: Budapest, Köztelek, Üllői-út 25.

3090 q.

kitűnő minőségű burgonya (Märkische Zwiebel) 100 q-nyi részlet-koen eladó. Czim: Schlesinger Gyula Turna, (Trencsenm.). 6443

25 év óta ajánlom és küldöm szét többszörösen kitüntetett (Páris 1900. Grand Prix.)

ered. Hanna vetőárpa

VODIČKA, földbirtokos. Smržitz Hanna (Morvaország) Minta ingyen bérmentve. 6043

Megjelent!

Ára: 2 korona. „Góbéságok” kacagtató székegy törtérik és elbeszélések. Irta: Péterfy Tamás, Budapest, IX., Köztelek.

A tavaszi

tömeges megrendeléseknek ez évben is pontosan eleget óhajtván tenni, főkérem a t. gazdaközönseget, hogy kitűnő; fajtiszta fűzfadugványaimból

tavaszi száll. ra a megrendelést már most megtenni sziveskedjenek. A múlt évéhoz képest a legjutányosabb árakat szabtam: 1000 drb 30 cm. hosszú dugvány kellően csomagolva itten vasutállomás — a faj minőségéhez képest — 4/5-7 korona utánvétes küldéssel. A nemeskősbir-fűz termelésnek hazánkban — a föllendülő gyümölcsös és csemegeszőlő termelés követésében — nagy jövője van. Kivánatra árlapot szivason küld, s előjegyzéseket elfogad: Szekeres János urad. nemesfűztelep-kezelő Galgóczo, (Nyitra). 6259

Most jelent meg

Tejgazdasági Zsebnaptár az 1902. évre.

III. évfolyam. Szerkesztő és kiadja: JESZENSZKY PÁL OMGE. titkár.

A zsebnaptár tartalma: Napló rész. — Jegyzéknaptár az állatállomány, takarmányozás, próbafajlékek, vaj- és sajnyerdek stb. bejegyzésére. — Állattenyésztési, takarmányozási adatok. — Tejkerelés, hűtőkészülékek, tej- és vajgyeji összetétel, tejvizsgálati eljárások, tejhibák, tejtejtéko sítési, vaj- és sajt készletési eljárások, tejgazdaságok mikénti berendezése. — Tejgazdaságra és állatfogatalomra vonatkozó összes törvények és rendeletek. — Tejgazdasági intézményeink ismertetése. — Gümőkór elleni védekezés. — Vasút, posta stb. stb. Ára bérmentes küldéssel 3 korona 30 fillér.

Tejgazdasággal foglalkozóknak nélkülözhetetlen!

A

répamag

beszerzési ideje közeledvén, bátorodom a t. gazdaközönség tudomására hozni, miszerint ugyanint eddig, ezidén is a legkelendőbb s legjobb minőségű

külföldi fajok-

on kívül a leghiresebb

hazai termelők

terményeit is készletben tartom, nevezetesen a

gróf Károlyi Imre

féle csongrád-mágocsi, ugymint a

gróf Chotek Rudolf

féle futtaki

Oberndorfi,

továbbá a

Coburg Fülöp herezeg

féle pusztai vacsi

fehér répa-

magot.

Határozottan állíthatom, hogy ezek noha

sokkal olcsóbbak,

legalább is olyan jók,

mint a leghiresebb külföldi termények.

Kiváló tisztelettel

HALDEK

magnykereskedése,

József főherceg 6 ca. és kir. Fensége udv. szállítója

Budapest,

Károly-körút 9. sz.

Hirdetési ár minden szórón sz. A legkisebb...

Betöltés BETÖLTENDI

Pálysegédítési ár 600 korona. Élelmezés. Pálkeresztény nőtlen gazd. akadémián felsőbb tanintézetben nyelvtanításra és horvát nyelvtanításra és néhány évi pesek kimutatásért és német kezilleg irt 1. április 1-re le 0 Meltóságra gr. úr urad. tisz. Jaska (Zágráb) dök. Bizony visszsa nem adat

Nős kezű kizárólag gyako gal felvétetik fcsába, (posta megye.) próbái 360 korona és d. mélyes bemuta

Sárosi gazdaságban t. házas gazdatisz. korona évi fiz. conventio melle töt nyelvet. Babocssy, Bpest utca 39. szám.

Pály fővadászi ár 800 korona. Élelmezés. Pálkeresztény nőtlen kik elméleti kéglott az erdőgaz vadászban tölga gal bírnak, a szóban és írásh. a magyar és hivatalos haszn. bíriák. Több megkivánatik. reit és német kezilleg irt 1. április 1-re le 0 Meltóságra gr. úr urad. tisz. Jaska (Zágráb) dök. Bizony visszsa nem adat

Gépész kerestetik egy bacsai gazda 300 korona, 2 anyai árpa, 2 tehén-, s-rtés- cséplés alatt bo 24-on kell elfogy. Kiss Károly fő. Hegyos czim. Iratok nem

Gazdasági kerestetik azon Pályázó magyar demiai képzettsé met és töt nyelgyen és pályázat Iphigenia g uradalom g tiszttartóság be.

ÁLLÁST Isp nős, ki jelenléte sében alkalm. mikori belépés Czim a kiadóhiv

Földn s tejgazdaság végzett, 8 t. biró szerény ig ellenőr április keres. Czim a

Isp vagy segédíté szerény feltéte előbbi belépés mivesiskolát ve nőtlen, ir. vaj altiszt, nagyot alkalmazva vol német, oláh, birja. Czim: S taja, Temesm.

Gép tanult géplakozó husz évi gyako gazdasági gépe közölését érti. lom kezelést is vezet, földm. volt, 42 éves, teleh április va állást keres. Várgede, grém

Hirdetési ár 15 szög 60 fillér, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A legkisebb hirdetési díj 60 fillér.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetményei vétetnek fel e kedvezményes rovatban és árban.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csak a **hirdető címének kitételével** közlünk. **KIS HIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK.**

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válaszra szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Pályázat segédítési állásra. Fizetése évi 600 korona, szabad lakás és ételmezés. Pályázhatnak oly keresztény nőtlen egyének, kik akadémiát, vagy gazd. felsőbb tanintézetet végeztek, a német nyelvet szóban és írásban tökéletesen — a magyar és horvát nyelvet pedig hivatalos használatra szóban bírják és néhány évi gyakorlatot képesek kimutatni. Kellően felkészült ir. folyamodványok április 1-re leendő belépéssel 6 Máltósága gróf Erdődy István úr urad. tisztartásához Jaska (Zágráb melletti) intéződének. Bizonyítványmásolatok vissza nem adandók. 6001

Nős kezelő ispán kizárólag gyakorlati jártassággal felvérteket felsőfokú gazdaságra, (posta Perény, Abanymegye.) próbát fenn tartással. 360 korona és deputatium. Személyes bemutatkozás előnyös. 6598

Sárosmegyei gazdaságban tapasztalt második házas gazdasági felvételt 500 korona évi fizetés és rendes conventió mellett. Magyar és tót nyelvet tudnia kell Babocsy, Bpest, Bulyovszky-utca 39. szám. 6583

Pályázat fővadászi állásra. Fizetése évi 800 korona, szabad lakás és ételmezés. Pályázhatnak oly keresztény nőtlen egyének, kik elméleti képzettségük mellett az erdőgazdálkodásban és vadászatban tökéletes jártassággal bírnak, a német nyelvet szóban és írásban tökéletesen, a magyar és horvát nyelvet hivatalos használatra szóban bírják. Több évi gyakorlat megkívánatik. Kellően felkészült és német nyelven saját kezűleg írt folyamodványok április 1-re leendő belépéssel 6 Máltósága gróf Erdődy István úr urad. tisztartásához Jaska (Zágráb melletti) intéződének. Bizonyítványmásolatok vissza nem adandók. 6602

Gépezés-kovács kerestetik egy 400 holdas bacska gazdaságba. Fizetés 300 korona, 39 vőka buza, annyi árpa, 2200 □-m föld, tehén-, sertés-, baromfiartás, cséplés alatt bor. Helyet április 24-én kell elfoglalni. Ajánlatok Kiss Károly főbíróhoz, Kis-Hegyes címre küldendők. Iratok nem adandók vissza. 6622

Gazdasági segéd kerestetik azonnali belépésre. Pályázó magyar honpolgár, akadémiai képzettségű, magyar, német és tót nyelven jártas legyen és pályázatát d'Harcourt Iphigenia grófnő bányai uradalom — Trensenn. — tisztartásához nyújtsa be. 6621

ÁLLÁST KERESŐK.

Ispán, nős, ki jelenleg is ily minőségben alkalmazva van, bármikor belépésre állást keres. Czim: a kiadóhivatalban. 6578

Földműves s tejjgazdasági szakiskolát végzett, öt évi gyakorlati bíró szerény igényű gazdasági ellenőr április hó 1-sőre állást keres. Czim: a kiadóhivatalban. 6604

Ispáni. vagy segédítési állást keres szerény feltételek mellett mellobbi belépéssel, állami földművelésiskolát végzett, 25 éves, nőtlen, ir. vallású, kiszolgált altiszt, nagyobb gazdaságban alkalmazva volt. A magyar, német, oláh, szerb nyelvet bírja. Czim: Schlesinger, Gattaja, Temes. 6588

Gépezés, tanult géplakatos, kazánkovács, husz évi gyakorlattal, az összes gazdasági gépek javítását és kezelését érti, elvállalja a malom kezelést is, tíz évig egy négy járatú malomban üzemeltetett, főmolár és gépezés volt, 42 éves, nős, gyermektelen április vagy május elsőre állást keres. K. E. gépezés Várde, gőzmalom, Gömörm. 6545

Gazdasági alkalmazottak ajánljuk egy szorgalmas, józan és megbízható, 32 éves, nős, kiscsaládú, komáromi illetőségű róm. kath. egyén, ki már hírneves uradalmakban 7 évi tapasztalatot szerzett magának, beszéli magyar és tót nyelven, számolás és írásban gyakorlott, osztrigai, magtárosi, kulcsári, tehénésztet felügyelői és irodai teendőket érti. Szóval gazdaságban szükséges bármely felügyelői állást képes elfoglalni április, esetleg május 1-ére. Szíves megkeresést a kiadóba kér. 6590

Főtiszt, ki egy 3000 holdas birtokot 10 évig önállóan kezelte, április elsejére, vagy későbbi belépésre állást keres, 10,000 kor. biztosítékot nyújthat. Szíves megkereséseket „Főtiszt” jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja. 6582

Gépezés gazdaságnál alkalmazást keres ezen minőségben, kitűnő gyakorlati bíró, hosszabb ideig gazdasági gépjárművel volt szerelő. Marton Ferenc gépezés. Halvan, Horváth Mihály-u. 656 szám. 6595

Május elsejére ispannak ajánljuk elméletileg gyakorlatilag kitűnően képzett erdélyes, rendszerű, 42 éves református egyén. Czime: a kiadóhivatalban. 6596

III. középsikolát, földműves és tejjgazdasági szakiskolát végzett, nős, kath. 19 éves, gazd. megfelelő állást keres, azonnali belépést. Czime megtudható Kollár Gézánál Szabadkán, VI. kór. Kálmán-utca 320 szám. 6608

Földművelésiskolát végzett, 29 éves, nős, keresztény, 22 évig gróf 3000 holdas uradalmat önállóan kezelte, gazdaság minden ágában teljesen jártas, ispani állást keres. Magyar és tót nyelvet beszéli. Czim: a kiadóban. 6610

Felsőbb gazdasági tanintézetet jeles eredménnyel végzett, 12 évi gyakorlati bíró, 30 éves keresztény gazdasági, kezelő-tiszt állást keres azonnali belépésre. Ajánlatok e lap kiadóhivatalába küldendők. 6609

Debreczeni felsőbb gazdasági tanintézetet végzett keresztény nős gazdasági, ki 2000 holdat 100 hold dohánytermeléssel 16 évig önállóan kezelte, birtok osztozkodás miatt eladtván, kezelő-tiszt állást keres. Czim: a kiadóhivatalban. 6581

Ispán 23 évi gyakorlattal, ir. kiscsaláddal, májusig állást keres Klein Károly Újker, Sopron megye. 6599

Francia műkertész, aki önállóan mint főkertész működött több éven át nagyobb gróf uradalmakban, a kertészet összes ágaiban teljesen jártas, öt nyelvet beszél, nős, gyermektelen középkorú, nagyobb uradalomban állást keres. Kitűnő bizonyítványok állanak rendelkezésre. Czime „L. K.” műkertész jel alatt a kiadóhivatalban. 6616

Fiatal ember, ir., a gazdasági könyvvel teljesen jártas, jó bizonyítványokkal, nagyobb gazdaságban ellenőri (pénztárkezelő) vagy könyvelői állást keres. Czime: a kiadóhivatalban. 6634

Földművelésiskolát, tejjgazdasági szakiskolát és szeszifőzői tanfolyamot végzett, 2 1/2 évi gyakorlati bíró, hercegi uradalomból, 27 éves egyén, ki beszéli magyarul és tótul, állást keres. Czim: Mazur Mihály Kassa, Kukoricz-utca 40. 6633

Önálló gazdasági állást keres jelszóval képviselt róm. kath. gazdasági, 34 éves, beszéli magyarul, németül. A gazdaság minden ágában tökéletesen jártas, kitűnő szőlész, praktikus pinceszester stb. Czim: Maly Lajos Ollár, Zalamegye. 6631

Földműves-iskolát végzett, gyakorlati bíró egyén (jelenleg szeszifőző tanfolyam hallgató) április 15. belépésre megfelelő alkalmazást keres. Czim: V. J. Kassa, Kálvária-utca 22. 6629

Istállómaster állást keres jó bizonyítványokkal, gyógykezelésben jártas. Vadsz- és versenylovakat kintőn idomít. Nős, gyermektelen. Czimem: Passitzky István Pavalion, u. p. Duna-kesz. 6630

A gazdaság összes ágaiban szakavatottsággal bíró gazdasági, 20 évi gyakorlati uradalmi és birtoki állásban, a sertés-, juh- s marhatenyésztés, mint cukorrépa-termelési teendőket avatott, a könyvelési és gazdasági számvitelt kereskedelmileg mint gazdasághoz vezet, azonnali vagy ápril 1-szi belépéssel, mint nőtlen gazdasági v. segédítési állást keres. Czim: a kiadóhivatalban. 6632

Földműves- és tejjgazdasági iskolát végzett 37 éves, nős, gyermektelen gazdasági, 15 évi gyakorlati, a gazdaság minden ágában jártas, megfelelő állást keres azonnali belépésre. Czim: a kiadóhivatalban. 6529

Gazdatiszt és szeszifőző, fiatal, nős, ki a gazdaság összes ágaiban hosszabb gyakorlati t. t. bi., azonkívül a Kassai szeszifőző tanfolyamot is jó sikerrel végezte, vizsgázott gépkezelő, jelenleg egy nagyobb uradalomban alkalmazásban van, és addig működéséről kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik, mint gazdasági vagy szeszifőző állást keres. Czim: a kiadóhivatalban. 6169

Számvevő, vagy gazdasági ellenőri állást keres egy ir. nős kiscsaládú egyén, ki kitűnő bizonyítványokkal és referenciákkal rendelkezik, a kettős könyvvel teljesen jártas, mérlegképes, beszéli a magyar és német nyelvet. Jelenleg is alkalmazásban van, állást azonban bármikor elhagyhatja. Szíves megkereséseket: „Gazdasági ellenőr” jelige alatt a kiadóhivatalhoz kéretnek. 6406

Földművelésiskolát végzett 27 éves, haddkötelezett-ségének eleget tett, 7 évi gyakorlati bíró gazdasági, jártas a gazdaság minden ágában, Állattenyésztés, hizlalásban, dohány- és cukorrépa-termelésben, valamint a könyvvezetésben is; mellobbi belépésre állást keres. Czim: a kiadóhivatalban. 6533

Sajtós, ki a sárvári m. kir. tejjgazdasági szakiskola kezelő tanfolyamát jó sikerrel végezte és hét évi tapasztalattal bír, szolgálatát változtatni óhajtja, április 1-ére hasonló állást keres. Szíves megkereséseket „B. J.” jelige alatt a kiadóba kéretnek. 6534

Ajánljuk kitűnő bizonyítványokkal rendelkező gépezés, ki több rendbeli tapasztalatokkal bír, uradalomba azonnali, esetleg április 1-ső belépésre. Esetleg nyári cséplést is elfogad. Czim: a kiadóhivatalban. 6690

Földműves-iskolát végzett, realis, nőtlen egyén, hat évi gyakorlati, iruoki, segédítési, ispani állást keres. Czim: a kiadóban. 6597

Ménestester 35 éves, nős, keresztény, ki több évekig nagyobb uradalomban részt mint istálló-master, részt mint ménestester volt alkalmazva, megfelelő állást keres, 5 nyelvet beszél. Szíves megkereséseket „Ménestester” jelige alatt a kiadóba alba kéretnek. 6532

Állást keres földművelésiskolát jól végzett férfi, ki mint kisegítő alkalmazva volt, gyakorlatnok, gazda, kulcsári, vagy bármilyen megfelelő helyre. Czim: Prunker Gyula Szigetvár. 6508

Titkári, vagy gazdasági ellenőri, vagy ehhez hasonló állást keres róm. kath., nős, 32 éves gyermektelen férfi, ki hosszabb ideig már ily minőségben alkalmazva volt. Szíves megkereséseket „Titkár” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretik. 6197

Földműves-iskolát és tejjgazdasági szakiskolát végzett, 31 éves, róm. kath. vallású, nőtlen fiatal ember, ki egy nagyobb gazdaságban már hosszabb idő óta működik, a gazdaság minden ágában teljesen jártas, ugyinté a könyvvezetésben is, április 15-ikére állást keres. Szíves megkereséseket „Ispán” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 6574

Okleveles gazdasági segédítési — intenzív gazdaságokban 6 évi praxissal a cukorrépa-termelés, tehénésztet és göbölözés körül, — állást változtatni, ha mint segédítész, avagy intező nagyobb uradalomban alkalmazást nyerhetne. Pályázó ir. vallású, kis családn, beszéli és ír magyarul és németül, tótul is ért. Szíves megkereséseket a kiadóhivatal továbbítja. 6506

Gazdasági tanintézetet végzett s jelenleg is gazdaságban működő, több évi gyakorlati bíró szorgalmas és tevékeny gazdasági, olyan nagy uradalomban szeretne állást foglalni, ahol szorgalma és becsületes munkássága áran állandó átlára számíthatna és jó bánásmódban részesülhetne. Jártas mérlegkezelés, külön gazdasági vezetés és gazdasági számvitelben. Legjobb óhaja volna azonban nagyobb uradalom gazdasági számviteli irodájába bejutni, ahol a számadásokat egész ambícióval végezhetné. A jó bánásmódot szívesen viszonozza szorgalma becsületes magaviseletével és hű-egrelvel. Czim: a kiadóhivatalban. 6538

Földművelésiskolát végzett ev. rei. val. áru 25 éves nőtlen egyén, ki a gazdaság minden ágában teljes jártassággal bír, négy évi gyakorlati bíró jó bizonyítványokkal rendelkezik, megfelelő állást keres azonnali belépésre. Czim: a kiadóban. 6512

Gazdatiszt, ki jelenleg is postmegyei birtokot önállóan kezel, jártas a gazdaság összes ágaiban, ir. nős, április 1-re állást keres szerény feltételek mellett. Szíves megkeresést kér „Gazdasági intező” czimem Táptó-Bleske poste-restante. 6496

Raktárnoki, fakedelői, fűrészekelő, vagy hasonló állást keres haszon minőségben több év óta működő s jó bizonyítványokkal rendelkező s a könyvvezetésben is jártas férfi, beszéli magyar, német, román és tót nyelvet. Szíves megkeresését „Raktárnok” jelige alatt a kiadóhivatalba kér. 6620

ÁLLATOK.

500 db. 2 éves gyorsnévű pontyot, darabonként 40—50 decagramm súlyban azonnali átvételre, továbbá 25,000 db. hasonló minőségű pontyot f. 4. novembertől átvételre keres és a kettős szükségletre külön-külön ajánlatot kér a „Balaton Halászati Részvény-Társaság” Sífokón. 6620

Eredeti rambouillet-precos tenyész kcsók a Szegedi mezőgazdasági kiállításon kitüntetve; különböző korban mindenkor kaphatók. Czim: Tarnaméri Uradalom Tarnaméra (Hevösm.) 6383

Muraközi nóri fajú lovak beszerzésére ajánlkozom. Minden koru és fajú kiváló példányok jutányos árban állnak rendelkezésre. Több nagy uradalom elismerését bírom. Czimem: Steiner Hermann Csáktornya, Muraköz, Zalamegye. 6560

1/2-1 éves korig vörös-tarka elsőrendű ö k ö r b o r j u nagyobb mennyiségben megvételre kerestetik. Ajánlatok intézendők: Dungszy Bogdán, Bács-Szt.-Tamás. 6295

Igen szép, válogott vöröstarha szimmenthal jelű 1-2, 3 éves

növendék okor és üszö borjakat ugyintén legprimább lelkűni való és jármos ökröket legjutányosabb áron ajánlanak

Klein és Spitzer Kta-Czei kereskedők. Megrendelés a egyeség szorin

Telivér szimmenthal bka 8t darab k-t-bárom évesek, orsz gos törzkönyvelt, importált szűltől, eladó Fáy Zoltán Ecséd-i gazdaságában Wöcsden. 6411

Vöröstarka tinó üszó

legprimább, 1-2 esetleg 3 évesek és pedig hízalmi való ökrök eladásra és későbbi szerződésre legolcsóbb ártól vállalkoznak

WEILER és EISNER Kta-Czei kereskedők.

Mén félvér, sötétpéj, jegytelen, 178 cm. magas, bérlet felhagyás végett eladó. Somogy-Szent-Miklós bér gazdaság Somogy Szt.-Miklós. 6587

Eladó a bánokszentgyörgyi bér gazdaságban 2 drb 6 éves tisztavérti lipiczi anyakacsa, alattuk kis csikóval, apjuk „Plutos” lipiczi telivér, mindnyája származási levéllel ellátva. Ugyanott 1 pár jól behajtott sebesjáró jukker 16 is kapható. Bővebbet Bér gazdaság, Bánok-Szent-György. 6594

Eladó tenyészertések. Tenyésztés folytatás folytat eladó a nyögéri uradalomban 40 darab tisztavérti kiscsajók hasna koca, vészen ámentek, ellási idejük április 15 — május 15. Közlebbi felvilágosítást ad Nauratylli Öskör urad. Intező Nyögér, pr. Sárvár. 6606

Páris-Grand-Prix!

Gróf Teleki Arvéd drassól uradalmában u. p. Koncza, Alsófehérm. Kaphatók: gyorsfejlesztésű, kiválóan edzett, az ország minden részében előnyösen ismert

magyar bikák, 100 drb. 5 éves magyar

igásökor, az általános kedvelt

Oberndorfi répamag,

rendkívül előnyös árban

székely- és királyné

tengeri, konyhakerti

magvak, továbbá pekingsi kacsatójások, amerikai diócsemeték, sorfák.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével
hajlandó vagyok elvállalni; épügy
mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.
Érdeklődők kéretnek, hogy alantí címemhez forduljanak.
WOLFF ERNŐ, gőzsántási vállalkozó
BUDAPEST-KELENFÖLD.

A szegedi kenderfonógyár részvény-társaság Szegeden
ajánl
aratógépekhez való kévekötőfonalat,
manila kenderből vagy magyar kenderből minden aratógépszerkezetnek megfelelő gombolyagban.
Ugyanott a legolcsóbb árban kaphatók.
tiszta kenderfonalból készült kenderzsákok,
gőzekéhez való sodronykötelek, 6447
gazdasági kötélárak mezőhegyesi kenderből.

Magy. kir. állymvasutak.
ad 169178/901. szám.
CII.

Hirdetmény

Magyar keleti tengerentúli forgalom (Galaczon) át.
Konstantinápolyban rendelt küldemények szállítása.
A Konstantinápolyban uralkodó pestis járványból kifolyólag elrendelt vesztégzár megszüntetvén a magy. keleti tengerhajózási részv. társaság hajói Konstantinápolyt ismét érintik.
Az ezen kikötőbe rendelt küldemények szállítására ismét akadálytalanul felvételnek.
Budapest, 1902. márczius hó 5-én.

(Utánnomás nem díjaztatik)

Az igazgatóság.

Szilágyi és Diskant gépgyára,

MISKOLCZON.

Hofherr és Schrantz gépgyár kizárólagos képviselősege.

***** Ajánlja: *****

saját gyártmányu „LESZIH“-féle **Victoria TERMÉNYROSTAIT**; könyökszerkezetű és „Kincsem“ a Hegyalja legkedveltebb **BORSAJTÓIT**.
Főelőnyük, hogy a must sehol sem érintkezik vassal!

— Eladó: egy „Mac Cormick“ régibb szerkezetű egész új kévekötő **ARATÓGÉP**, gyári ára 1200 korona; nálunk 400 koronáért megkapható; még tartalékreszeknek is megéri ez összeget.

— Javitott „Daisy“ marokrakó **ARATÓGÉP** teljesen jó karban K. 250.—, 1 **Graepel**-féle **2 járatu MALOMALLVANY**, teljesen jó karban szijhajtásra 36-os kövekhez, teljesen felszerelve K. 10.0.—, 1 drb **10 lóerejű Clayton és Shuttleworth LOKOMOBIL** és cséplő, 1 drb **8 lóerejű Clayton és Shuttleworth LOKOMOBIL** és cséplő, 1 drb kitűnő szerkezetű **Hofherr és Schrantz ELEVÁTOR** jutányos áron!

Malom- és vízvezeték berendezések, kazán és gépjavitások, teljes felelősség mellett jutányosan eszközölitetnek.

ÁRJEGYZÉKEK, KÖLTSÉGVETÉSEK INGYEN.

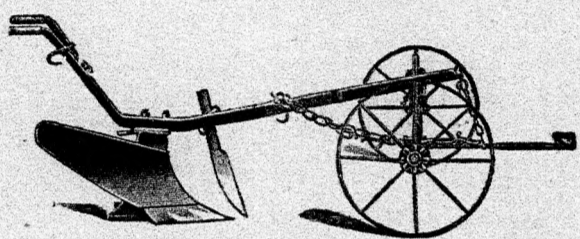
6592

Legujabb kimerítő és tanulmányos árjegyzékünk ingyen és bérmentve!!

Legujabb vivmány!

az ekegyártás terén, hogy **EGYETEMES ACZÉLEKÉIMET** kizárólag ~ ~ ~

~~~~~ aczélból készült ~~~~~
ekefejekkel szállítom, az eddigi olcsó árban minden **árfelemelés nélkül.** Szavatalok azért, hogy egyetemes ekéim (a kerékagyakat kivéve), minden egyes része acélból van, ennél fogva ekéim tartóssága tekinté-

tében is az első helyen állanak.

Kivánatra **vételkötelezettség nélkül** küldök más gyártmánynyal összehasonlítás vagy kipróbálás végett ekéimből minta darabot, hogy a gazdaközönség meggyőződhessen gyártmányaim kitűnő minőségéről. **Olcsó árak!**

BÄCHER RUDOLF

kizárólagos eke és talajmivelő eszközök gyára, vas- és aczélöntődéje.

Magyarországi vezérképviselő és főraktár: ~ ~ ~

SZÜCS ZSIGMOND ~ ~ ~

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. sz.

~~~~~ Unicum Drill! ~~~~~

SORBAVETŐGÉPEK!

Műtrágyaszórával egyesítve! — Chilisalétrom szórók!

eddig utól nem ért, legjobb és legtokéletesebb kivitel és szerkezetben!

~ Ne vegyen vetőgépet míg az „Unicum = Drill“

sorbavetőgép szerkezetét nem ismeri. — Csak ezen géppel takaríthat **időt, pénzt és vonóerőt!!**

~ Vetőgépeim páros soruak! ~

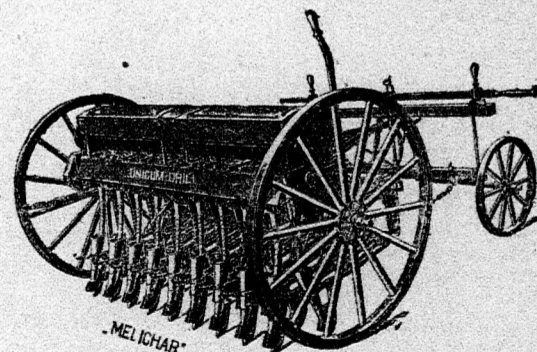
MELICHÁR FERENCZ

kizárólagos sorbavetőgépek gyára. ~ ~ ~

Magyarországi vezérképviselő: ~ ~ ~

SZÜCS ZSIGMOND ~ ~ ~

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. sz.

a „Gazdak”
április hó 5
utca 10.
tartandó

Tár

1. Eln
2. Ala
- üzletág bev
- teendő java
3. Ala
- tozása.
4. Ese
- Budap
- Az

A szől
vasuti száll
latban levő
nek meg a
vák, részbe
mölcs zuzó
aránylag n
miatt wagg
nál a wagg
nálható ki
Ez ok
illetve oly
vánatos a

A Ma

LÉK

Egy ló v